

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: N6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – cestovní ruch

**Nevyužitý potenciál cestovního ruchu vybraných
venkovských regionů**

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

Autor:

Lenka Tíkalová

2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka TÍKALOVÁ**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Nevyužitý potenciál cestovního ruchu vybraných venkovských regionů**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat úroveň venkovské turistiky ve zvoleném mikroregionu. Zhodnotit význam cestovního ruchu pro rozvoj venkovských oblastí po stránce ekonomické a společenské. Navrhnout další možnosti rozvoje.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Vymezení vybraný mikroregion a provést zhodnocení současného stavu
3. Dotazníkové šetření
4. Návrh rozvoje cestovního ruchu ve venkovském prostředí

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární přehled. 3. Cíl a metodika práce. 4. Zhodnocení současného stavu venkovské turistiky. 5. Vlastní návrhy na rozvoj mikroregionu. 6. Závěr. 7. Použitá literatura. 8. Přílohy.

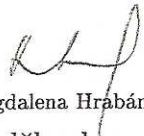
Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 50-60 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

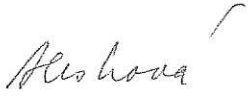
- Foret, M., Foretová, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada, 2001
Hrala, V.: Geografie cestovního ruchu. Praha: Idea Servis, 1997
Janečková, L., Vašítková, M.: Marketing měst a obcí. Praha: Grada, 1999
Janotka, K.: Venkovská turistika a agroturistika: specifické segmenty ČR. Pardubice: SOŠ ČR, 1999
Pásková, M., Zelenka, J.: Cestovní ruch, výkladový slovník. Praha: MMR, 2002

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: 15. února 2007
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2008

1.2.
prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13
370 05 České Budějovice
IČ 600 76 658, DIČ CZ60076668

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 28. března 2007

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Nevyužitý potenciál cestovního ruchu vybraných venkovských regionů vypracovala samostatně. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákon č. 111/98 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, duben 2008

Děkuji doc. Ing. Marii Heskové, CSc. za cenné připomínky a rady při zpracování mé diplomové práce a také si velmi cením informací, které mi poskytli pracovníci obecních úřadů ve sledovaných obcích, zejména panu starostovi obce Choustník.

OBSAH

1. Úvod	1
2. Metodika práce	3
2.1 Cíl práce	3
2.2 Metodika tvorby práce	3
3. Literární přehled	5
3.1 Úvod do problematiky cestovního ruchu	5
3.2 Venkovská turistika	7
3.3 Agroturistika	10
3.4 Ekoturistika	11
3.5 Ekoagroturistika	12
3.6 Cestovní ruch chatařů a chalupářů	13
3.7 Cykloturistika	13
4. Venkovská turistika v České republice	15
4.1 Turistika na venkově	15
4.2 Současný stav rozvoje agroturistiky v České republice	15
4.3 Podmínky pro provozování agroturistiky v České republice	16
4.4 Přínosy agroturistiky	16
4.5 Perspektiva rozvoje agroturistiky v České republice	18
4.6 Organizace ve venkovské turistice	19
4.6.1 Svaz venkovské turistiky	19
4.6.2 Evropský svaz turistiky a dovolené na venkově – EUROGITES	20
4.6.3 Evropské centrum pro eko agro turistiku – ECEAT CZ	20
5. Situační analýza mikroregionu Sdružení obcí Pod horou	22
5.1 Charakteristika území	22
5.1.1 Základní údaje a geografické vymezení	22
5.1.2 Obyvatelstvo a osídlení	24
5.2 Infrastruktura	26
5.2.1 Dopravní infrastruktura a obslužnost	26
5.2.2 Technická infrastruktura	27
5.3 Hospodářská situace	28

5.3.1 Ekonomická výkonnost	28
5.3.2 Zemědělství	29
5.3.3 Služby	29
5.3.4 Průmysl	29
5.4 Sociální a kulturní infrastruktura	30
5.4.1 Školství	30
5.4.2 Zdravotnictví a sociální péče	30
5.4.3 Kultura a sport	30
5.4.4 Úřady, instituce a komerční služby	32
5.5 Cestovní ruch	32
5.5.1 Přírodní atraktivity	32
5.5.2 Kulturní a historické atraktivity v mikroregionu	34
5.5.3 Kulturní akce a slavnosti v mikroregionu	35
5.5.4 Charakteristika vybraných obcí mikroregionu	35
5.5.5 Turistická infrastruktura	43
6. SWOT analýza mikroregionu Sdružení obcí Pod horou	47
7. Dotazníkové šetření	54
7.1 Profil návštěvníků	54
7.2 Výsledky dotazníkového šetření ve vybrané oblasti	57
7.3 Výsledek průzkumu – profil návštěvníka	66
7.4 Životní cyklus destinace v mikroregionu Sdružení obcí Pod horou	67
8. Syntéza	69
8.1 Návrhy v oblasti organizace cestovního ruchu	69
8.2 Konkrétní návrh v oblasti společenských atraktivit	73
8.3 Konkrétní návrhy v oblasti přírodních atraktivit	74
8.4 Konkrétní návrhy v oblasti prezentace mikroregionu	76
9. Závěr	78
10. Resume	81
11. Seznam použité literatury a dalších pramenů	82
12. Seznam příloh	84

1. ÚVOD

Cestovní ruch představuje ve světě, i v rámci České republiky dynamicky se rozvíjející, v čase neustále měnící a významně prosperující segment ekonomiky. Svým rozsahem zaměstnanosti a tvorbou kvalitních pracovních příležitostí patří mezi nejvýznamnější ekonomická odvětví, neboť pomáhá vytvářet přímé i nepřímé pracovní příležitosti v oblasti ubytování, stravování, poradenství, dopravy i různých školení a seminářů. Cestovní ruch navíc přispívá ke zvýšení daňových příjmů a napomáhá vývozu místních produktů. Na rozdíl od ostatních odvětví národního hospodářství je méně citlivý na změny ekonomického cyklu.

V souvislosti s ekonomickým vývojem, sociálními a politickými změnami, s rostoucím vzděláním a rostoucími nároky návštěvníků, globalizací, sílící konkurencí a s nástupem nových technologií (informační a komunikační technologie) se výrazně mění způsob a podmínky realizace služeb ve světovém cestovním ruchu. Velice rychle se mění oblasti zájmu návštěvníků, náplň zájezdů, zvyšují se požadavky turistů na úroveň, včasnost a optimální cenu služeb, včetně jejich detailní informovanosti.

Turistický ruch může být za příznivých okolností velmi lukrativním a prosperujícím segmentem domácího trhu. V současné době však toto pravidlo naplňuje pouze Praha, neboť ta se stává ve většině případů hlavním cílem návštěvy zahraničních turistů. V regionech a mikroregionech tak zatím zůstává nevyužitý potenciál turistických zařízení, služeb, kulturních památek a zajímavostí, které turistům z mnoha důvodů unikají.

Jedním z takových jihočeských mikroregionů je Sdružení obcí Pod horou, venkovská oblast v bývalém okresu Tábor. Obce, zvláště ty venkovské, trpí nedostatkem organizační kapacity k iniciování rozvoje území, které sdílejí s ostatními obcemi. Východiskem k většímu zapojení obcí do péče o prostředí subregionu a k uvažování nad rozvojem v širších souvislostech, jsou a mohou být sdružení obcí, tzv. mikroregiony. Vznik mikroregionů nabízí obcím možnost operativnějšího a schůdnějšího řešení regionálních problémů a efektivnější čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a z fondů Evropské unie. Jejich výhoda je především v tom, že pracují na principu koncentrace. Peníze získané z vnějších zdrojů se tak nerozdrobují a je možno zabezpečovat akce, které přesahují sílu jednotlivých obcí. V konečném důsledku dochází k vytváření zaměstnaneckých možností a tím i k posilování sociální a ekonomické stability mikroregionů a k jeho rozvoji.

Diplomová práce se zaměřuje na formulování návrhu strategie rozvoje zájmového seskupení Sdružení obcí Pod horou v oblasti cestovního ruchu. Hlavním důvodem pro výběr tématu bylo především to, že venkovská oblast Choustnicka je místem mého trvalého bydliště.

Venkovská turistika je jednou z příležitostí, jak oživit venkovský prostor a využít venkovských sídel a zemědělských usedlostí k jinému účelu než byl jejich původní účel užívání, tj. bydlení a zemědělské hospodaření. Celkový rozvoj nabídky venkovské turistiky v mikroregionu by měl být zaměřen na rozvoj dlouhodobých pobytů návštěvníků. Tento záměr by měl být podpořen vybudováním standardních služeb ubytování a stravování.

Práce analyzuje a charakterizuje současnou úroveň rozvoje oblasti v odvětví cestovního ruchu a zároveň se zabývá možnostmi využití venkovského prostoru pro rekreaci a cestovní ruch v obecné rovině a poukazuje na možnosti využití existujícího i skrytého potenciálu ku prospěchu krajiny, rezidentů, podnikatelských subjektů i návštěvníků.

Pro vlastní řešení diplomového úkolu byly formulovány základní hypotézy:

- „Mikroregion je částečně přitažlivou destinací s nabídkou příležitostí využitelných zejména pro jednodenní pobyty“.
- „Mikroregion Sdružení obcí Pod horou má poměrně nízkou vybavenost infrastruktury a služeb pro cestovní ruch“.
- „Jako hlavní zdroj při získávání informací o oblasti slouží turistům internet“.
- „Venkovská turistika nabízí možnost rozvoje perspektivních forem turistiky, zejména pěší a cykloturistiky“.

2. METODIKA PRÁCE

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem mé práce je za pomoci dostupných materiálů a znalostí analyzovat úroveň cestovního ruchu ve venkovském mikroregionu Sdružení obcí Pod horou. Zjistit, zda nabídka destinace „Sdružení obcí Pod horou“ jako produktu cestovního ruchu je pro návštěvníky atraktivní. Na základě terénního šetření potvrdit stanovené hypotézy z pohledu samotných návštěvníků a nalézt případné cesty ke zvýšení konkurenceschopnosti destinace. Formulovat návrh strategie rozvoje zájmového seskupení Sdružení obcí Pod horou v oblasti cestovního ruchu.

2.2 Metodika tvorby práce

Tvorbu diplomové práce je možné rozdělit do čtyř etap.

Etapa č. 1: Shromáždování dat

Přípravná fáze byla zahájena studiem odborné literatury a zároveň byly shromážděny veškeré dostupné informace o zkoumaném mikroregionu.

Pro oblast literární rešerše z oblasti základních pojmů cestovního ruchu byla prostudována domácí i zahraniční odborná literatura a články zveřejněné v časopisech a publikacích zabývajících se oblastí cestovního ruchu, odborné prameny z internetových zdrojů.

Sekundární údaje pro vytvoření situační analýzy týkající se mikroregionu Sdružení obcí Pod horou byly získány převážně z internetových stránek jednotlivých obcí, propagačních materiálů a z vlastních zkušeností a poznatků. Statistická data byla převzata z Českého statistického úřadu. Pro zjištění aktuálního stavu, popsání problémů a plánů subjektů v oblasti cestovního ruchu byly realizovány přímé rozhovory se zástupci obcí mikroregionu.

Etapa č. 2: Situační analýza mikroregionu Sdružení obcí Pod horou

V další fázi byly veškeré získané informace utříděny a byla provedena situační analýza vybrané oblasti. Podrobně byl zhodnocen stav cestovního ruchu v mikroregionu, posouzeny byly také přírodní podmínky, infrastruktura, hospodářství a geografické a socioekonomické hledisko. Výsledky provedené situační analýzy se staly podkladem pro vypracování SWOT analýzy dané oblasti.

SWOT analýza je metoda vedoucí k systematickému zkoumání vnitřních silných a slabých stránek, vnějších příležitostí a ohrožení. Analýza byla provedena na základě údajů získaných na internetu, z rozhovorů se zástupci obcí a také díky osobním zkušenostem z vybraného území.

Etapa č. 3: Dotazníkové šetření

Primární údaje byly získány marketingovým výzkumem, konkrétně dotazníkovým šetřením, které probíhalo v období od července do srpna 2007 v obci Choustník. Při sestavování dotazníku byl kladen důraz na jednoduchost a srozumitelnost otázek. Otázky byly uzavřeného typu, kdy respondent pouze zvolil vhodnou odpověď. V závěrečné části byl návštěvník dotazován na základní osobní údaje, jako je pohlaví, věk, vzdělání, zaměstnání a bydliště. Výběr respondentů byl náhodný a celkem bylo osloveno 100 respondentů - turistů.

Cílem dotazníku bylo zjistit, jak návštěvníci Choustnicko vnímají, kde získali potřebné informace, jak do mikroregionu přijíždějí a jak dlouho se zdrží, popř. kde jsou ubytováni, a jak jsou spokojeni s kvalitou nabízených služeb.

Konkrétní podoba dotazníku je uvedena v příloze č. 2.

Etapa č. 4: Syntéza

Po zhodnocení celé oblasti byla pozornost věnována obci Choustník, která je přirozeným centrem celého mikroregionu, nejen díky přítomnosti hradu, ale i kvůli pěkné přírodě lákající k pěším a cyklistickým výletům.

Hlavní důraz byl kladen na návrhy strategického významu znamenající zvýšení povědomí o mikroregionu u turistů a také byl vypracován návrh na založení Organizace cestovního ruchu, která by koordinovala rozvoj cestovního ruchu v oblasti.

3. LITERÁRNÍ PŘEHLED

V kapitole jsou shromážděny teoretické informace týkající se venkovské turistiky a agroturistiky. Jsou zde definovány základní kategorie. K získání informací sloužily dostupné sekundární zdroje v podobě domácí i zahraniční literatury.

Cílem kapitoly bylo ujasnění si teoretického základu venkovské turistiky a agroturistiky, které nejsou ve všech zdrojích zcela jednotně, uceleně a aktuálně popsány.

3.1 Úvod do problematiky cestovního ruchu

Cestovním ruchem¹ se rozumí soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest.

Cestovní ruch² vytváří pracovní a podnikatelské příležitosti, přináší potřebné, zejména zahraniční investice, zvyšuje životní úroveň. Na druhé straně ale také vyžaduje určitou úroveň služeb, zejména pro volný čas. Neobejde se bez kvalitních ubytovacích a stravovacích zařízení, bez potřebné infrastruktury.

Pro obor cestovního ruchu je velmi důležitá oblast marketingu. V současné době existuje více než padesát definicí marketingu, přičemž za nejkomplexnější lze považovat definici Kotlera³: „Marketing je analýza, plánování, implementace a kontrola pozorně formulovaných programů vytvořených za účelem dobrovolné výměny hodnot s vybraným segmentem trhu v zájmu dosažení cílů organizace“.

¹ Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu. Praha: IDEA SERVIS, 1996.

² Morrison, A. M.: Marketing pohostinství a cestovního ruchu. Praha: Victoria Publishing, 1995.

³ Kotler, P.: Marketing Management. Praha: Victoria Publishing, 1991.

Marketing⁴ je podnikatelská filozofie, která se prolíná všemi činnostmi podnikatelského subjektu. V uvedeném smyslu znamená zjištění, poznání, stimulování a uspokojení poptávky. Znamená, že podnikatelský subjekt pochopil co, komu, kdy, kde a v jakém množství je třeba na trhu nabízet.

Marketing jako podnikatelská filozofie, která vychází z podmínek na trhu a je na trh orientována, se v cestovním ruchu začal uplatňovat až v 60. letech minulého století.

Podle Krippendorfa (1971) je marketing cestovního ruchu definován jako „systematická a koordinovaná orientace podnikatelské politiky cestovního ruchu, jakož i soukromé a státní politiky cestovního ruchu na místní, regionální, národní a mezinárodní úrovni na co nejlepší uspokojování potřeb určitých skupin zákazníků při dosažení přiměřeného zisku“.

Rozvoj cestovního ruchu je podmíněn existencí vhodného potenciálu, který má výrazný teritoriální aspekt a je vázán na krajinný systém. Přírodní i antropogenní potenciál, který vyjadřuje způsobilost územního celku vytvořit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu, je rozmístěn nerovnoměrně a kvalitativně různorodě, přičemž se obvykle liší v rámci velkých územních celků.

Destinace cestovního ruchu je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací.⁵

Výkladový slovník cestovního ruchu⁶ pod pojmem destinace cestovního ruchu rozumí v užším smyslu „cílovou oblast v daném regionu, pro kterou je typická významná nabídka atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu a v širším smyslu země, regiony, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit cestovního ruchu, rozvinutými službami a další infrastrukturou cestovního ruchu, jejichž výsledkem je velká dlouhodobá koncentrace návštěvníků“. Pro mezinárodní návštěvníky je, podle uvedeného slovníku, destinací buď celá navštívená země, nebo její některý region, případně město. V některých zemích je území rozděleno do turisticky, historicky nebo administrativně kompaktních destinací s tvorbou a propagací společného turistického produktu a případně i zpracování statistik cestovního ruchu.

⁴ Királ'ová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha: EKOPRESS, 2003.

⁵ Királ'ová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha: EKOPRESS, 2003.

⁶ Pásková, M., Zelenka, J.: Cestovní ruch. Výkladový slovník. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.

Podle WTO⁷ představuje destinace „místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh“.

Pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci je důležitá kvalitní nabídka, která je schopna přilákat návštěvníky a následně uspokojit jejich potřeby a požadavky.

Nabídku cestovního ruchu je možné rozdělit na primární a sekundární. Komponenty primární nabídky (přírodní a kulturně – historický potenciál a kulturně – společenské akce) jsou utvářejícími podmínkami pro uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace. Struktura, rozmístění a úroveň sekundární nabídky cestovního ruchu je určujícím faktorem využitelnosti destinace pro aktivity cestovního ruchu.

Produkt je všeobecný termín pro všechno, co destinace cestovního ruchu nabízí současným i potenciálním návštěvníkům. Z hlediska návštěvníka, který destinaci chápe jako komplex vhodný nebo nevhodný na uspokojení svých potřeb a požadavků, je produktem to, co si po návštěvě destinace může odnést do místa svého bydliště, tj. splnění tužeb, zážitků, zkušeností. Základními vlastnostmi, kterými musí souborný produkt cestovního ruchu disponovat, jsou užitečnost, dosažitelnost a použitelnost. Kvalita produktu je jedním z hlavních nástrojů budování pozice na trhu. V marketingovém pohledu je kvalita produktu taková, jakou ji vnímá a vidí zákazník.⁸

3.2 Venkovská turistika

Venkovská turistika (nazývaná též vesnická turistika, venkovský či rurální cestovní ruch, zelená turistika) je podle Němčanského⁹ „forma cestovního ruchu, jehož aktivity jsou bezprostředně spjaty s přírodou, krajinou a venkovským prostředím“.

Není však zaměřena jen na přírodu a venkovské prostředí, ale využívá veškerý kulturní, společenský a materiální potenciál venkova. Dává příležitost individuálním aktivitám jak při nabídce produktu cestovního ruchu, tak i při jeho realizaci. Stimuluje rozvoj dalších podnikatelských aktivit na venkově, pomáhá stabilizovat venkovský prostor, odlehčuje

⁷ <http://www.mpo.cz>

⁸ Királ'ová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha:EKOPRESS, 2003.

⁹ Němčanský, M.: Agroturistika. Slezská univerzita Opava. Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 1996.

přetížené infrastruktury měst, respektuje přírodní prostředí a vrací člověka do přírody. Dnešní nároky účastníků venkovské turistiky předpokládají širokou nabídku doplňkových služeb, které souvisejí především s využitím volného času a mají zpříjemnit pobyt na venkově.¹⁰

Vaněček¹¹ uvádí: „Vesnická turistika je forma cestovního ruchu, jehož aktivity jsou bezprostředně spjaty s přírodou, krajinou a venkovským prostředím. Její zvláštnost spočívá v decentralizaci ubytovacích zařízení, což umožňuje rozmělnit četnost turistů, a tak eliminovat negativní dopady, které s sebou nese organizovaná turistika (ohromné soustředění lidí v turistických centrech, devastace krajiny po dobu turistické sezóny apod.). Dává příležitost individuálním aktivitám jak při nabídce produktu cestovního ruchu, tak při jeho realizaci.“

Venkovská, nebo také rurální turistika¹², se zejména v ekonomicky vyspělých státech stává velmi populární a stále více žádanější formou cestovního ruchu. Její ekonomický a sociální dopad spočívá v možnosti realizovat doplňkový finanční zdroj pro zemědělce a současně vytvářet nové pracovní příležitosti pro ostatní obyvatele venkova. Jedná se o perspektivní, ekologicky příznivou formu turistiky. Pro rozvoj této netradiční formy cestovního ruchu je vhodná určitá specializace doplněná doprovodným programem. To umožňuje zatraktivnit dané aktivity, případně stabilizovat klientelu. Doplňkovým programem může být například provozování jezdecké turistiky (hipoturistiky), cykloturistiky, pěší turistiky, lovu zvěře, rybaření a dalších doprovodných programů vhodně kompletujících celou nabídku podnikatele.

Venkovská turistika¹³ je spojena především s nízkou hustotou obyvatelstva a otevřeným prostorem a s malými sídly obvykle s méně než deseti tisíci obyvateli. Využívání půdy souvisí především se zemědělstvím, lesnictvím a ochranou přírodních lokalit. Společnost má sklon k tradicionalismu (vliv tradičních zvyklostí je často velmi silný).

¹⁰ Čertík, M.: Cestovní ruch, vývoj, organizace a řízení. Praha: OFF, 2001.

¹¹ Vaněček, D.: Agroturistika. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 1997.

¹² Pourová, M.: Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice. ČZU Praha, 2000.

¹³ Stříbrná, M.: Venkovská turistika a agroturistika. Praha: Profi Press, s.r.o., 2005.

Venkovská turistika se svými specifickými by měla být:

- umístěna do venkovských oblastí,
- funkčně venkovská, budovaná na zvláštních rysech venkovského světa (na malovýtrobě, otevřeném prostoru, kontaktu s přírodou, dědictvím minulosti, tradičních zvycích),
- venkovská ve svém měřítku, tj. malé budovy, malá sídla apod.,
- tradiční ve svém charakteru, což znamená, že poroste pomalu a organicky ve spojení s místními rodinami. Často bude řízena na místní úrovni a rozvíjena s cílem zajistit dlouhodobý rozvoj dané oblasti,
- trvale udržitelná, tzn., že její rozvoj by měl pomáhat udržovat zvláštní venkovský charakter dané oblasti a neměl by likvidovat místní zdroje. Na venkovskou turistiku by se mělo hledět jako na potenciální nástroj ochrany přírody a krajiny a trvale udržitelného rozvoje spíše než jako na urbanizační a rozvojový nástroj,
- složena z mnoha druhů, které umožní komplexní obraz venkovského prostředí, ekonomiky a historie.

Co umožňuje cestovní ruch na venkově:

- podporuje kulturní a ekonomické změny a zejména novou výstavbu,
- vytváří pracovní příležitosti a tak stabilizuje venkovské obyvatelstvo,
- umožňuje vznik pozitivních partnerských vztahů mezi veřejným a soukromým sektorem,
- přináší do obcí a malých měst potřebný rozvojový kapitál.

Typické projevy venkovské turistiky:

- ohleduplný vztah k přírodě a krajině,
- decentralizované ubytování s omezenou kapacitou,
- komorní, téměř rodinné zázemí,
- pochopení pro individuální aktivity návštěvníků a turistů,
- zázemí v horských a podhorských oblastech (symbióza se zemědělstvím = originální nabídka služeb cestovního ruchu).

3.3 Agroturistika

Podle autora Vaněčka¹⁴ je „Agroturistika forma rurální (venkovské) turistiky. Je provozována podnikateli v zemědělské výrobě a slouží jim jako hlavní nebo další finanční zdroj k udržení nebo rozšíření hlavního podnikatelského programu, tj. výroby zemědělských produktů (rostlinných nebo živočišných)“.

Rozvoj agroturistiky¹⁵ patří mezi důležité nástroje ekonomického oživení regionů, které byly postiženy restrukturalizací zemědělské prvovýroby a transformačními a restitučními majetkovými procesy. Přináší nejen vznik nových podnikatelských aktivit, ale zejména napomáhá vzniku nových pracovních příležitostí a v této souvislosti i stabilizaci venkovského obyvatelstva.

Agroturistika přispívá k tvorbě krajiny, nepřináší téměř žádná ekologická rizika, zprostředkovává návrat člověka k přírodě, respektuje přirozené přírodní a životní prostředí, umožňuje objevovat místní krásy a tradice a popularizovat je navenek.

Agroturistika¹⁶ je provozována podnikateli v zemědělské prvovýrobě (Zákon č. 105/1990 Sb. o soukromém podnikání občanů), kteří jsou zapsáni na obecním úřadě, jako vedlejší doplňková činnost slouží k získání dodatečných finančních prostředků, s tím že zemědělská činnost je dominantní.

Agroturistika¹⁷ představuje produkt cestovního ruchu vázaný na zemědělskou farmu. Jedná-li se o ekologicky hospodařící farmu, mluvíme o ekoagroturistice. Je např. ideálním typem rodinné dovolené. Umožňuje poskytnout zájemcům pobyt a stravu na venkovských statcích a možnost účastnit se prací souvisejících se zemědělskou výrobou či chovem zvířat, především koní. Mnozí turisté si velice váží osobního kontaktu s farmářskou rodinou, oceňují například společné stravování. Dalším důležitým aspektem pro mnohé návštěvníky je kulturní bohatství venkova: staré vesnice, kostely, hrady, zámky, lidové umění či tradiční řemesla.

¹⁴ Vaněček, D.: Agroturistika. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta, 1997.

¹⁵ Pourová, M.: Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice. ČZU Praha, 2000.

¹⁶ Stříbrná, M.: Venkovská turistika a agroturistika. Praha: Profi Press, s.r.o., 2005.

¹⁷ Gandelová, K.: Doktorská dizertační práce „Marketing cestovního ruchu v oblasti Žďárska“. MZLU Brno, 2002.

Farmář také může doporučit či zajistit hostům i další aktivity, jako je např. jízda na kole, na koni, plavání, pěší túry, sběr hub či lesních plodů nebo třeba folklórní slavnosti.

WWOOF agroturistika¹⁸ – World Wide Opportunity on Organic Farm v překladu znamená Celosvětové příležitosti na ekologických farmách. Představuje výměnnou síť, ve které za pomoc ekologickým farmářům dostane dobrovolník výměnou ubytování a stravu a také cenné praktické zkušenosti z oblasti ekologického zemědělství. WWOOF mimo jiné také poskytuje pomoc producentům biopotravin. Tento systém využívají převážně mladí lidé.

3.4 Ekoturistika

Přestože se pojem ekoturistika objevuje v odborné literatuře i v prospektech cestovních kanceláří již více než dvacet let, doposud neexistuje jednotná definice.

Program Organizace spojených národů pro životní prostředí, který v současnosti zastřešuje základní pravidla ekoturistiky, ji definuje jako „formu udržitelné turistiky, která aktivně přispívá k ochraně přírodního a kulturního dědictví; v plánování, rozvoji a provozu zahrnuje místní a domorodé komunity, přispívá k jejich prosperitě, návštěvníkovi vysvětluje význam přírodního a kulturního bohatství; je vhodná pro nezávislé cestovatele stejně jako pro organizované zájezdy malých skupin.“

Společnost pro ekoturistiku naopak svoji definici shrnuje do jediné věty: „Zodpovědné cestování do přírodních oblastí, které chrání životní prostředí a zlepšuje prosperitu místních lidí.“

Ekoturistika¹⁹ je obor cestovního ruchu, který by měl lidem přiblížit souvislosti dění v přírodě – dát jim jinou možnost pohledu na současný svět. Ekoturistika se stává ve všech vyspělých zemích velmi populární. Výpravy za krásami přírody s odborným doprovodem jsou velmi žádaným artiklem u lidí, kterým už nestačí jednoduchá pobytová dovolená u moře ani tradiční poznávací zájezdy do oblastí s tisíci turisty.

¹⁸ <http://www.projekty.nazory.cz>

¹⁹ Stříbrná, M.: Venkovská turistika a agroturistika. Praha: Profi Press, s.r.o., 2005.

Pro ekoturistiku není potřeba žádného mimořádného vzdělání ani výjimečné tělesné kondice – pouze zájem a chuť poznat nepoznané. Je to typ rekreace mimořádně vhodný pro lidi dnešní doby. Jde o aktivní dovolenou v přírodě, při které si člověk duševně odpočine. Je plná hlubokých zážitků a člověk při ní zcela zapomene na každodenní starosti.

Produkt lze realizovat plošně, nejlépe se mu však daří v CHKO, biosférických oblastech nebo v národních parcích v malých ubytovacích zařízeních, které v těchto lokalitách podnikají, resp. se nacházejí v jejich bezprostřední blízkosti.

Principy ekoturismu:

- minimalizovat negativní dopady,
- poskytovat pozitivní zážitky návštěvníkům i hostitelům,
- zajistit přímý finanční prospěch pro ochranu přírody a místní obyvatelstvo,
- citlivost vůči politickému, environmentálnímu a sociálnímu klimatu hostitelské země/regionu.

3.5 Ekoagroturistika²⁰

Účastníci této formy cestovního ruchu jsou motivováni pobytem na rodinných farmách zabývajících se alternativním zemědělstvím. Účastníci zde zejména konzumují alternativně pěstované a upravované potraviny ze zdrojů farmy, pracují zde, pozorují zvířata a pečují o ně. Ekoagroturistika je ohleduplná nejen k životnímu prostředí, ale i k lidem. Jejím kladem je především klidné prostředí a přátelská atmosféra.

Ekoagroturistika je agroturistika provozovaná na certifikované ekologické farmě. Ekologická farma nepoužívá při pěstování rostlin a chovu zvířat žádné syntetické přípravky ani hnojiva, zvířata jsou chována přirozeným způsobem. Produkty ekologického zemědělství podléhají přísné kontrole a smějí používat ochrannou značku BIO.

²⁰ Pásková, M., Zelenka, J: Cestovní ruch. Výkladový slovník. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.

3.6 Cestovní ruch chatařů a chalupářů²¹

Tato forma cestovního ruchu bývá též označován jako „cestovní ruch mimo veřejné formy“ a využívá soukromých rekreačních zařízení namísto veřejných nebo podnikových. Pro své odlišnosti od ostatních forem zůstává v pozadí pozornosti a naši občané ji většinou ani za cestovní ruch nepovažují. Příčinou je hlavně to, že jedou do svého zařízení, které zpravidla není daleko od jejich bydliště a že po počátečních nákladech na výstavbu či přestavbu jsou již náklady na provoz ve srovnání s rekreací v hotelích doma nebo v zahraničí jen minimální. Tato zařízení však plní rekreační funkci a umožňují účastníkům účelné využití volného času. Z toho důvodu je třeba pobyt chatařů a chalupářů považovat za rovnocennou formu cestovního ruchu.

Chata – ubytovací zařízení s možností vlastního vaření obvykle postavené z cihel nebo ze dřeva a umístěné ve vlastní zahradě nebo v lesním prostředí. Je postavená ne pro bydlení, ale pro rekreaci svých vlastníků (nejčastěji sezónní).

Chalupa – objekt využívaný k rekreaci, původně sloužící pro bydlení, vyňatý nebo nevyňatý z bytového fondu.

3.7 Cykloturistika

Cykloturistika, která bývá též řazena jako subprodukt sportovní turistiky, se těší v poslední době vzrůstajícímu zájmu obyvatelstva. Nejenom, že je tento typ rekreace zdravý (pohyb v přírodě), ekologický (neznečišťujeme okolí skleníkovými plyny) a relativně bezpečný, ale také přispívá k rozvoji venkova, a to v některých malých, zapomenutých vesničkách nezanedbatelným způsobem.

Cykloturistiku Němčanský²² definuje jako „moderní formu cestovního ruchu, jejíž aktivity jsou spojeny s přírodou, krajinou a venkovským prostředím. Pomocí kola lidé poznávají přírodní krásy a okolní krajinu. Dalo by se to srovnat s pěší turistikou, ale výhodou je, že

²¹ Vaněček, D.: Agroturistika. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta, 1997.

²² Němčanský, M.: Agroturistika. Slezská univerzita Opava. Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 1996.

cyklista toho vidí mnohem více, je mnohokrát rychlejší. Pokud se nejedná o jednodenní výlet, využívají turisté ubytovacích možností v dané oblasti“.

Terminologie z oblasti základních pojmů cestovního ruchu je stabilizovaná, odborná literatura nevykazuje zásadní rozpory ve vymezení pojmů. Identicky lze hodnotit vymezení jednotlivých forem cestovního ruchu. Vymezení forem je důležité z pohledu řešení diplomové práce, která je věnována lokálním problémům cestovního ruchu a možnostem jeho rozvoje.

4. VENKOVSKÁ TURISTIKA V ČESKÉ REPUBLICE

4.1 Turistika na venkově²³

Současné zkušenosti potvrzují, že předmětem zájmu turistů již dávno nejsou pouze atraktivní letoviska, lázeňské oblasti, hrady a zámky, hory. Zájem je také i o docela obyčejná místa, kde si lze odpočinout, nadýchat se čerstvého vzduchu, poznat místní pamětihodnosti a tradice, zasportovat si a přitom zapomenout na problémy. Ideálním místem pro podobnou relaxaci je vesnické prostředí se svými specifiky a neopakovatelnou atmosférou.

Vesnice v České republice jsou charakteristické vysokým podílem chat a chalup a intenzivním využíváním krajiny pro oddech a rekreaci vůbec. Zahraniční zkušenosti ukazují, že „průmysl cestovního ruchu“ se ve výhodných podmínkách velmi rychle rozvíjí a dovede zcela zastínit ostatní tradiční odvětví. I přes dobré výchozí podmínky však dosud neumí většina českých a moravských vesnic uplatnit svůj přirozený potenciál a získávat prostředky z turistického ruchu a rekreace. Jedná se především o nedostatečnou infrastrukturu a nízký počet stravovacích a ubytovacích zařízení ve venkovském prostoru.

4.2 Současný stav rozvoje agroturistiky v ČR

V České republice se dosud agroturistika rozvíjí živelně, aniž by byla cílevědomě usměrňována jednotnou koncepcí orgánů státní správy. Jednotlivé resorty, které by mohly rozvoj agroturistiky v naší zemi ovlivnit, zatím příliš nespolupracují.

Jak uvádí Králová²⁴, k provozování agroturistiky se v České republice přihlásilo 424 farmářů s celkovou kapacitou 9 336 ubytovacích míst, z toho je 4 168 lůžek v ubytovacím zařízení (2001).

Agroturistiku je možné realizovat ve všech přírodních podmínkách, s výjimkou pánevních oblastí, silně industrializovaných center, oblastí s vysokou devastací přírody jako důsledku průmyslových a těžebních činností. Lze ji provozovat v průběhu celého roku s tím, že v určitých ročních obdobích bude kulminovat.

²³ Němčanský, M.: Agroturistika. Slezská univerzita Opava. Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 1996.

²⁴ Králová, T.: Agroturistika bez systému a podpor. Zemědělec č. 40/2001, Praha 2001.

4.3 Podmínky pro provozování agroturistiky v ČR²⁵

Z průzkumu, který byl prováděn v letech 2000 – 2002 na celém území České republiky vyplývá, že má Česká republika příznivé podmínky pro turistický ruch. Starostové velmi kladně hodnotili atraktivní prostředí, lidský potenciál a komunikační dostupnost jednotlivých obcí. Průzkumem bylo dále zjištěno, že lepší podmínky pro agroturistické podnikání jsou ve větších obcích (nad jeden tisíc obyvatel) než v obcích malých do jednoho tisíce obyvatel. Příčina tkví především v lepší úrovni infrastruktury větších obcí, v jejich komunikační dostupnosti, ve větších možnostech sportovního a kulturního vyžití turistů aj.

Velmi špatná situace v ČR je v oblasti spolupráce různých subjektů při rozvíjení agroturistiky. Jedná se o spolupráci obecních úřadů v okrese navzájem, dále mezi městskými úřady, se zahraničními partnery a spolupráce obecních úřadů s podnikateli. Nejhorší situace byla zjištěna v oblasti spolupráce se zahraničními regiony.

4.4 Přínosy agroturistiky²⁶

Agroturistika může zvýšit zaměstnanost obyvatel obce, zvláště venkovských žen s malými dětmi nebo žen důchodového věku, případně i mužů, kteří budou ochotni se angažovat ve službách a doprovodných programech důležitých pro úspěch agroturistického podnikání v České republice.

Význam agroturistiky pro obce:

- finanční přínos,
- stabilizace obyvatel, zvláště mladých a rodin,
- zlepšení ekonomické a sociální situace v obci,
- rozvoj nebo zlepšení kulturních a společenských aktivit,
- zvýšení pracovních míst (počet),
- podnícení zájmů o rozvoj infrastruktury i mikrostruktury,
- obec se dostane do povědomí turistů, za příznivých okolností se stane známou a stoupá její návštěvnost.

²⁵ Pourová, M.: Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice. ČZU Praha, 2000.

²⁶ <http://www.kocanek.borec.cz>

Význam agroturistiky pro farmáře:

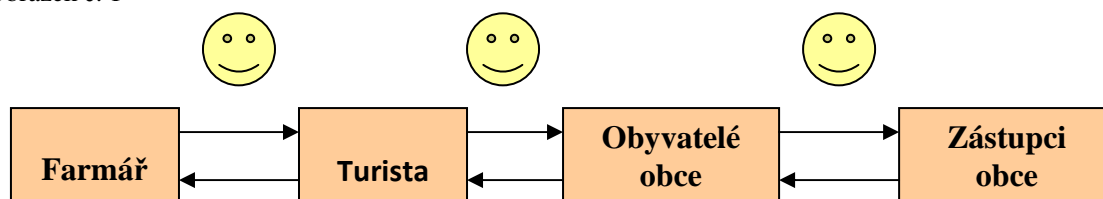
- doplňkové zdroje příjmu,
- využití volné kapacity pracovní síly v rodině,
- zatraktivnění činností na farmě,
- společenská reprezentace,
- motivační aspekt pro rodinné nástupce na farmě,
- omezení odchodu mladých rodinných příslušníků mimo obec,
- využití a finanční zhodnocení volných ubytovacích kapacit nebo prostorů,
- využití půdy, vody, lesů, přírodních útvarů na vlastních pozemcích nebo pozemcích obce dalším způsobem, k rekreaci a odpočinku hostů (turistů).

Význam agroturistiky pro turisty:

- hledají klid, pohodu, návrat k přírodě,
- zajímá je životní styl a filosofie rolníka,
- poznávají své „kořeny“,
- mohou si sami opatřit lesní plody, zakoupit čerstvé ovoce, zeleninu, domácí výrobky,
- možnost vyzkoušet si dovednosti při zemědělských pracích,
- posouzení finanční náročnosti agroturistické dovolené.

Zásady postupu zavádění agroturistiky do obcí (regionů) jsou závislé na pozitivní vazbě:

Obrázek č. 1

Při hodnocení popsaných pohledů na význam agroturistiky je třeba najít stejná nebo podobná významová kritéria. Na společných významových kritériích zástupců obce a podnikatelů (farmářů) lze budovat další postup při rozhodování o zavedení agroturistiky v obci systémově, se zapojením všech složek společenství. Uvedené schéma lze použít i pro další formy nabídky cestovního ruchu, kde místo farmáře – poskytovatele služeb lze doplnit majitele hotelu, penzionu, stravovacího zařízení apod.

4.5 Perspektiva rozvoje agroturistiky v České republice²⁷

O agroturistické podnikání není u obyvatel českých a moravských obcí příliš velký zájem. Je to způsobeno především nedostatkem malých, středních nebo i větších zemědělských podniků (farem), které by byly zcela vhodné pro tuto formu podnikání. Mnohé objekty jsou v nevhodném stavu a vyžadovaly by na svou obnovu velké investice, na které zemědělci nemají a ani nemohou získat úvěr. Zájem starostů o rozvíjení agroturistiky v obcích není rovněž příliš velký.

Pro úspěšný rozvoj agroturistiky²⁸ v České republice je důležité znát zákazníky – turisty, kteří budou agroturistické farmy navštěvovat. Je předpoklad, že na našich agrofarmách budou převažovat tuzemští (domácí) hosté nad zahraničními obdobně, jako je tomu v cizině. O široké účasti na cestovním ruchu rozhodují kromě dosažené životní úrovně a dostatku finančních prostředků i četné subjektivní faktory. I národní charakter může aktivně ovlivnit účast obyvatel na cestovním ruchu. Např. obyvatelé Nizozemska rádi po celý rok cestují a dokážou objevit nejen známá střediska cestovního ruchu, ale i zapomenuté kouty České republiky. Většinou jde o velmi skromné turisty (rodiny s dětmi), kteří u nás často využívají levnějších pobytů na venkově v rámci agroturistiky.

Cizincům je třeba nabídnout široké spektrum produktů, včetně produktů s vyšším standardem ubytování. Zároveň je nutno dbát na profesionalitu, slušnost, ochotu, poctivost a jazykovou vybavenost personálu a všech zainteresovaných pracovníků, kteří přicházejí s hosty do kontaktu.

Návštěvníkům agroturistických farem je také nutno nabídnout vhodné doprovodné programy, které mohou dle vlastního uvážení a výběru využít až do vzdálenosti 30-50 km. Rovněž je třeba turistům věnovat „přiměřenou péči“, vytvářet jim příznivé klima, považovat je za vítané hosty, aby byli spokojeni a rádi se k nám vraceli nejen sami, ale i s příbuznými, známými a spolupracovníky. Spokojený host přináší užitek nejen farmáři, ale i sám sobě.

Agroturistika i vesnická turistika napomáhají řešení některých problémů venkovských oblastí, jako je např. nezaměstnanost, udržování kulturní funkce krajiny, snížení migrace venkovského obyvatelstva aj.

²⁷ Pourová, M.: Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice. ČZU Praha, 2000.

²⁸ Holeček, M., Mariot, P., Střída, M.: Zeměpis cestovního ruchu. Praha: Česká geografická společnost, 1999.

Lze očekávat, že se agroturistika nebude rozvíjet v České republice v takových dimenzích jako tomu bylo a dosud je v zahraničí. Naše země, vzhledem k odlišným ekonomickým, sociálním, legislativním aj. podmínkám, se bude více orientovat v rámci venkovského cestovního ruchu na jiné formy venkovské turistiky než na agroturistiku, která je pevně spojena se zemědělskou výrobou na farmě nebo v jiném zemědělském podniku.

Rozvoj agroturistiky v České republice se musí řešit systémově, v širším kontextu rozvoje venkovské turistiky v rámci celého cestovního ruchu. K tomu je třeba využít nejen zahraničních zkušeností, ale především vlastních poznatků a zkušeností.

4.6 Organizace ve venkovské turistice

V České republice působí některé organizace, které si kladou za cíl pomoci rozvoji venkovské turistiky. Struktura těchto organizací je velmi podobná jako v zahraničí, resp. mezi těmito organizacemi jsou některé, které vznikly jako pobočky evropských sdružení.

4.6.1 Svaz venkovské turistiky²⁹

Obrázek č. 2

Svaz venkovské turistiky (zakládající název Svaz podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice) je dobrovolné, nepolitické stavovské sdružení všech, kteří mají zájem na rozvoji venkovské turistiky v ČR. Svaz byl založen v roce 1997 a je členem mezinárodní organizace svazů venkovské turistiky Eurogites. Svou činností chce přispět k ekonomickému, kulturnímu a společenskému oživení venkova, obnově jeho tradic, údržbě krajiny i ke stabilizaci jeho osídlení.

Svaz vykonává zejména tyto činnosti:

- prosazuje a hájí zájmy svých členů, venkovských podnikatelů,
- zajišťuje zavádění do praxe a kontrolu kvalitativních standardů ubytovacích kapacit na venkově,
- pomáhá při rozvoji odborných schopností poskytovatelů služeb ve venkovském cestovním ruchu,

²⁹ <http://www.svazvt.cz>

- ve spolupráci s partnery (zejména ECEAT CZ) pomáhá při propagaci ubytovacích zařízení svých členů.

4.6.2 Evropský svaz turistiky a dovolené na venkově – EUROGITES³⁰

Obrázek č. 3

Svaz je orientovaný na pomoc jednotlivým členům – národním sdružením venkovské turistiky, a to jak v oblasti poradenství, informatiky a vzdělávání, tak i v oblasti technické a organizační pomoci. EUROGITES je zastřešující organizací pro venkovskou turistiku nejen pro země Evropské unie, ale otevírá svoje možnosti i směrem na východ. Nabízí vzájemnou spolupráci, výměnu expertů, vzdělávacích programů a informací, ale také pomoc při získávání klientely, která v návaznosti znamená dodatečné příjmy a také nové pracovní příležitosti na venkově.

Své základní cíle EUROGITES vidí:

- v zajištění lepší informovanosti o oblasti venkovské turistiky na evropském teritoriu,
- v nabídce kvality poskytovaných služeb,
- ve sjednocování přístupů jednotlivých členských zemí,
- v profesionalizaci venkovské turistiky, včetně vybudování centrálního systému objednávek,
- ve zvýšení podílu venkovské turistiky na trhu cestovního ruchu.

4.6.3 Evropské centrum pro eko agro turistiku – ECEAT CZ³¹

Obrázek č. 4

ECEAT CZ je česká nezisková organizace sdružující odborníky specializující se na šetrný cestovní ruch. Hlavním cílem je přispět k udržitelnému rozvoji prostřednictvím odpovědného cestovního ruchu. Od roku 1992 je členem mezinárodní sítě ECEAT. Připravuje takové turistické produkty, které respektují místní kulturu, zvyky, podporují místní lidi a jsou přátelské k životnímu prostředí. Jedná se

Obrázek č. 5

³⁰ Němčanský, M.: Agroturistika. Slezská univerzita Opava. Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 1996.

³¹ <http://www.eceat.cz>

zejména o „Prázdniny na venkově“ a „Stezky dědictví“. Vedle toho organizace poskytuje odborné informace a vzdělávání venkovským ubytovatelům.

5. SITUAČNÍ ANALÝZA

MIKROREGIONU SDRUŽENÍ OBCÍ POD HOROU

Smyslem provádění situační analýzy je komplexně zmapovat území mikroregionu Sdružení obcí Pod horou. Podkladem pro provedení analýzy byly širokospektrálně získávané informace z různých zdrojů především veřejného charakteru.

5.1 Charakteristika území

5.1.1 Základní údaje a geografické vymezení

Obrázek č. 6

V roce 2000 vzniklo zájmové sdružení obcí, které bylo v roce 2002 přetransformováno na Dobrovolný svazek obcí „Pod horou“. Sdružení má sídlo v Tučapech a jeho název vznikl dle hory Choustník, kde je zřícenina bývalé tvrze.

Návrh založit mikroregion Sdružení obcí Pod horou³² vzešel z jednání zástupců obcí. „Společenství“ se snaží iniciovat pozitivní rozvoj tohoto typicky venkovského mikroregionu, zejména v oblastech doplňování a zkvalitnění technické infrastruktury, rozvoje občanské vybavenosti, rozvoje přiměřeného a k zachovalé přírodě šetrného cestovního ruchu, propagace mikroregionu, ochrany kulturního a přírodního dědictví a ochrany životního prostředí.

Svazek obcí tvoří obce: Budislav, Dírná, Dlouhá Lhota, Chotěmice, Choustník, Chrbonín, Krátošice, Krtov, Mlýny, Myslkovice, Psárov, Skopytce, Třebějice a Tučapy.

Mikroregion má 4 449 obyvatel, rozlohu 13 692 ha, 15 obcí a 29 osad. Rozkládá se v jihovýchodní části okresu Tábor a sousedí s okresy Jindřichův Hradec a Pelhřimov. Území je pokryto převážně lesy s překrásnou scénérií jihočeských rybníků. Toto území není narušeno žádnou hlavní dopravní tepnou, a proto je využíváno pro cykloturistiku a pěší turistiku. Klid této krajiny je využíván pro rekreaci, rybaření a houbaření. Celá oblast je protkána množstvím kapliček, kostelíků a volně stojících křížů, které sloužily jako křížové cesty. Cykloturisté využívají zdejší oblast při cestách na vodní zámek Červená Lhota, který je v těsné blízkosti tohoto území.

Do mikroregionu zasahuje zčásti Českomoravská vrchovina, která se na tomto území řadí k Pacovské vrchovině. Je to nejvyšší část daného území. Severně od Třeboňské pánve začíná mírně zvlněná krajina, která je poměrně dost zalesněná a pozvolna stoupá východním směrem. Okolí zde dominují Choustník (680 m) a Budislavská hora (560 m). Jedná se o níže položenou oblast Táborska, kde dochází k přechodu mezi územím středních Čech, Českomoravskou vrchovinou a na jihu zasahující Třeboňskou pánví.

Tabulka č. 1: Mikroregion Pod horou

Rozloha mikroregionu	13 692 ha
Počet obyvatel	4 449
Hustota zalidnění	32 obyv./km ²
Počet obcí	15; 29 osad
Nejnižší / nejvyšší kvóta	265 m.n.m./680 m.n.m.

Zdroj: Český statistický úřad

³² <http://www.aspida.cz>

5.1.2 Obyvatelstvo a osídlení

Zkoumaný region se vyznačuje vysokým počtem malých sídel s nerovnoměrným rozmístěním. V mikroregionu Sdružení obcí Pod horou žilo k 31. 12. 2006 4 449 obyvatel, což při rozloze 13 692 ha činí 32 obyv./km².

Tabulka č. 2: Počet obyvatel v obcích mikroregionu Sdružení obcí Pod horou v letech 2005 – 2006

Obec	Počet obyvatel		Rozdíl
	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2006	
Budislav	419	402	- 17
Dírná	459	454	- 5
Dlouhá Lhota	171	168	- 3
Chotěmice	121	123	2
Choustník	531	510	- 21
Chrbonín	141	139	- 2
Košice	695	729	29
Krátošice	126	118	- 8
Krtov	146	145	- 1
Mlýny	135	132	- 3
Myslkovice	363	369	6
Psárov	143	142	- 1
Skopytce	150	150	--
Třebějice	74	75	1
Tučapy	798	793	- 5
Celkem	4 372	4 449	77

Zdroj: Český statistický úřad

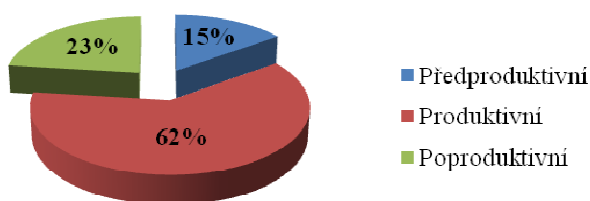
Území mikroregionu Pod horou obývá 2 748 obyvatel produktivního (62%) a 667 obyvatel předproduktivního věku (15%). Negativním jevem je poměrně vysoký počet obyvatel poproduktivního věku, cca 1 100 obyvatel, jejichž podíl činí 23%. Ve srovnání s okresem Tábor je to stav poněkud horší.

Tabulka č. 3: Věková struktura obyvatel podle ekonomické aktivity (%)

Oblast	Předproduktivní (0 – 14)		Produktivní (15 – 59)		Poproduktivní (nad 60 let)	
	počet	%	počet	%	počet	%
Mikroregion Pod horou	667	15	2748	62	1094	23
Okres Tábor	-----	17	-----	64	-----	19

Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 1: Věková struktura obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování

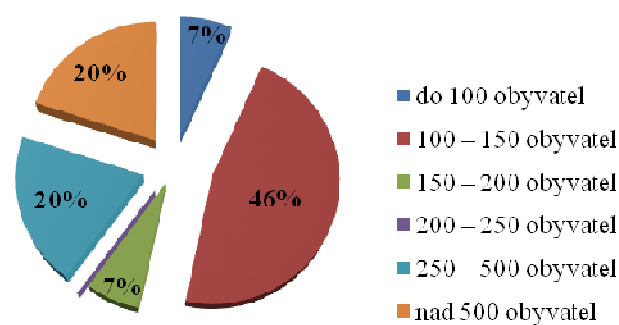
Celé území se skládá z katastrálních území celkem 15 obcí. Téměř 46% obyvatel žije ve 3 největších sídlech mikroregionu (Choustník, Košice, Tučapy). V kategorii 200 – 250 obyvatel není zastoupena žádná obec, nejvíce obcí je zařazeno do kategorie 100 – 150 obyvatel. Velikostní strukturu obcí dle počtu obyvatel znázorňuje tabulka č. 4.

Tabulka č. 4: Velikostní struktura obcí dle počtu obyvatel

Velikost obce	Počet obcí	Počet obyvatel	Podíl obyvatelstva (%)	Podíl (%)
do 100 obyvatel	1	75	1,7	6,7
100 – 150 obyvatel	7	949	21,3	46,6
150 – 200 obyvatel	1	168	3,8	6,7
200 – 250 obyvatel	--	--	--	--
250 – 500 obyvatel	3	1225	27,5	20
nad 500 obyvatel	3	2032	45,7	20
Celkem	15	4 449	100 %	100%

Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 2: Velikostní struktura obcí podle počtu obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování

Struktura bytového fondu odpovídá venkovskému charakteru mikroregionu. Z hlediska typu bydlení převládají v oblasti rodinné domy. Největší soustředění bytových domů je ve velikostně největších obcích mikroregionu (v Choustníku, Košicích, Tučapech). Převládají byty postavené do roku 1930. V některých částech větších obcí, ale zejména v nejmenších sídlech, je nedostatečné napojení domů na technickou infrastrukturu (vodovod, kanalizaci, plyn).

Určitým problémem je nabídka bydlení pro mladou generaci, která většinou nedisponuje dostatečnými finančními prostředky pro stavbu nových domů. Zde je nutno vyvinout aktivitu ze strany obcí a snažit se nabídnout bydlení pro zmíněnou vrstvu obyvatelstva.

Většina obcí má zpracovány územní plány a zapojuje se do Programu obnovy venkova, který zastřešuje Ministerstvo pro místní rozvoj.

5.2 Infrastruktura

5.2.1 Dopravní infrastruktura a obslužnost

Silniční síť

Silniční síť v oblasti je poměrně hustá, protkuta silnicemi druhé a třetí třídy. Tyto silnice navazují na hlavní tah první třídy E55 mezi Tábořem, Soběslaví a Veselím nad Lužnicí. Technický stav vozovek třetí třídy je však často nevyhovující. Ze směru Tábor je možno se dostat do obcí Dírná, Budislav, ale i Červené Lhoty a Deštné přes obec Tučapy.

Jedním z největších problémů mikroregionu Sdružení obcí Pod horou se jeví dopravní obslužnost, která je z hlediska potřeb nevyhovující. Nedostatečná obslužnost je limitující pro

další rozvoj mikroregionu a zachování životaschopnosti sídel. Velká část obyvatelstva mikroregionu dojíždí do města Tábor a Soběslav do zaměstnání, škol či za kulturním vyžitím. Dopravní obslužnost je zajišťována autobusovou dopravou. Negativní dopad na obslužnost území měla redukce autobusových spojů po roce 1990, kdy se obslužnost výrazně zhoršila. Obce ve většině případů nemají dostatek financí na zlepšení stávající situace.

Důsledkem nedostatečné dopravní obslužnosti je silný nárůst individuální automobilové dopravy, která zvyšuje dopravní zátěž, má špatný vliv na bezpečnost silničního provozu a životní prostředí.

Železniční doprava

Nevýhodou oblasti je, že není dostupná vlakem. Všechny železniční tahy vedou mimo tuto oblast, tzn. severojižním směrem Praha – Tábor – Soběslav – Veselí nad Lužnicí.

5.2.2 Technická infrastruktura

Mezi jednotlivými sídly mikroregionu existují velké rozdíly ve stupni vybavenosti technickou infrastrukturou. Zejména malé obce se potýkají s nedostatky v základní vybavenosti.

Významným prvkem technické infrastruktury je vodní hospodářství. Nedostatky jsou v zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou, v řadě obcí neexistuje místní vodovodní řád a zásobování pitnou vodou je realizováno z místních zdrojů. V mikroregionu je vybudováno několik vodojemů napojených také na obecní vrty. K hlavním provozovatelům vodovodů patří ve sledovaném území 1. JVS, České Budějovice.

Větší problémy jsou v likvidaci odpadních vod, tj. napojení obyvatelstva na kanalizaci s připojením na ČOV. Kanalizace existuje většinou neúplná a nesystematická. Často je zaústěna do místních vodotečí nebo rybníčků. Čistírna odpadních vod se nachází v Choustníku, kde je vybudovaná i zcela nová kanalizační síť, dále pak v Tučapech a v Dírné.

Na území mikroregionu jsou plynofikovaná sídla Choustník, Tučapy, Dírná, Mlýny. Zájem o plyn projevují i další obce. Očekávaný vývoj cen zemního plynu může však vést k poklesu zájmu o další plynofikaci. Proti tomu ale působí výhody zemního plynu (snadná manipulace, pohotovost) a očekávané zdražování i dalších druhů energií.

Zásobování elektrickou energií je na území mikroregionu bez větších problémů. Distribuční soustava rozvádí potřebnou elektrickou energii do všech míst mikroregionu.

Pokrytí telefonními linkami, signálem ke komunikaci mobilních telefonů a signálem k příjmu televizního vysílání je na dobré úrovni. V Choustníku se nachází vysílač pro mobilní síť O2, v obci Krátošice byla postavena vyhlídková věž spolu s vysílačem pro síť T-mobile.

5.3 Hospodářská situace

5.3.1 Ekonomická výkonnost

Ekonomická základna a její výkonnost má zásadní vliv na další rozvoj mikroregionu. Rozhodující je přitom struktura ekonomické základny a její vazba na přírodní, kulturně-historický i sociálně ekonomický potenciál regionu.

Ekonomická výkonnost je obvykle charakterizována pomocí standardních ekonomických ukazatelů – hrubého domácího produktu, objemu výroby, úrovně mezd. Tyto údaje jsou však zjišťovány pro větší území, než je rozsah mikroregionu. (např. okres, kraj, republika).

Mikroregion Sdružení obcí Pod horou je součástí okresu Tábor. Táborský okres je průmyslově zemědělskou oblastí s výraznou převahou průmyslu. Průmyslová výroba je však koncentrována v městských aglomeracích, především v Táboře, Sezimově Ústí, Plané nad Lužnicí a dále v Soběslavi a Veselí nad Lužnicí. Pro dané území mají průmyslové podniky význam především jako zdroj pracovních míst.

V mikroregionu samotném průmysl výrazně zastoupen není. Po změně politického systému se začala měnit i ekonomická struktura. V obcích začaly vznikat drobné provozy, zaměstnávající většinou do pěti zaměstnanců. Jedná se především o autodílny, truhlárny apod. Z větších podniků lze jmenovat Intersnack, a.s., autodoprava Brož – Košice, ESW Bohemia atd.

Největším podnikem zaměstnávajícím velké množství obyvatel ze širokého okolí je výrobná bramborových lupínků Intersnack, a.s., která má své sídlo v obci Choustník. V roce 2007 byl ke stávajícím budovám přistaven velký sklad na hotové výrobky a též nový sklad brambor.

5.3.2 Zemědělství

Zemědělství má pro mikroregion význam hlavně z hlediska zaměstnanosti a zachování krajinné stability. Po transformaci však dochází k neustálému poklesu pracujících v primárním sektoru. I přes množství soukromě hospodařících zemědělců hrají podstatnou roli velká zemědělská družstva a společnosti. V rámci mikroregionu jsou největší Zemědělské obchodní družstvo Pod horou v Choustníku (zahrnuje dále pracoviště v Předboři, Krtově, Budislavi, Mlýnech a Chrboníně) a ZD Jasanka se sídlem v Chabrovicích.

Zemědělské subjekty sledované oblasti se potýkají se všeobecnými problémy tohoto odvětví, zejména s klesajícím odbytem a s nízkou rentabilitou. V oblasti rostlinné výroby převažuje pěstování obilovin a olejnin, v živočišné výrobě chov skotu a prasat.

5.3.3 Služby

Služby (terciární sektor) v mikroregionu jsou soustředěny zejména do větších obcí. Nejmenší sídla disponují pouze obchodem se smíšeným zbožím a pohostinstvím. Ve třech obcích funguje kadeřnictví a zahradnictví, v obci Tučapy se nachází benzínová pumpa a pobočka spořitelny.

5.3.4 Průmysl

Z hlediska dalšího rozvoje mikroregionu má velký význam podpora malého a středního podnikání, které by rozšířilo současnou odvětvovou strukturu a nabídlo nová pracovní místa. Nezbytná je nabídka rozvojových lokalit se zavedenou infrastrukturou. Dále je nutná kultivace podnikatelského prostředí, která spočívá ve vytváření přirozených kooperačních vazeb mezi firmami a obcemi. Mezi důležité faktory při rozvoji sekundárního a terciárního sektoru patří i zvýšení kvality lidských zdrojů.

5.4 Sociální a kulturní infrastruktura

5.4.1 Školství

Vybavení mikroregionu školskými zařízeními do úrovně základních škol je vcelku vyhovující. Na území fungují dvě úplné základní školy v Choustníku a Tučapech, které navštěvují děti z okolních vesnic. Část dětí jezdí do základních škol v blízkých městech. V obci Dírná byla základní škola od r. 1713, v současné době k 31. 8. 2006 ukončila činnost pro nedostatek žáků. Problémem základních škol je nedostatečná kapacita a absence zejména krytých sportovišť. Pozitivním jevem pro zvýšení úrovně výuky a dostupnosti informací nejen pro školy je existence školních knihoven a zejména dostupnost internetu ve školách. Mateřské školy se nacházejí v obcích Choustník, Tučapy, Dírná a Košice.

Odborná učiliště, střední školy a vyšší odborné školy se nacházejí v okolních městech, hlavně v okresním městě Tábor a nedaleké Soběslavi.

5.4.2 Zdravotnictví a sociální péče

Zdravotnictví v mikroregionu lze považovat za nedostačující. Zdravotnická zařízení jsou zastoupeny pouze v obcích Choustník a Tučapy, do Košic a do Dírné dojíždí lékař jednou týdně. Nejlépe je zajištěna zdravotní péče v obci Tučapy, kde se nachází ordinace praktické lékařky, zubaře, dětské lékařky a své sídlo tam má i rehabilitace. Tučapy a Choustník slouží jako přirozená spádová oblast k zajištění základní zdravotní péče pro občany okolních obcí.

Na stále se zvyšující podíl obyvatel v poproduktivním věku bude nutné reagovat odpovídající úrovní sociální péče. Zařízeními tohoto druhu jsou v mikroregionu pouze dva domovy důchodců, v Budislavi a v Tučapech.

Speciální zdravotní péče je dostupná v rámci okresu, ve městech Soběslav a Tábor, kde se nachází i nemocnice.

5.4.3 Kultura a sport

Důležitým rozvojovým předpokladem k dosažení stabilizace a rozvoje lidských zdrojů v mikroregionu Sdružení obcí Pod horou je zvýšení imigrace obyvatel. Zapojení obyvatel do

dění v obcích, obnova a rozvoj kulturních a sportovních tradic jsou nutné pro udržení silného vztahu místního obyvatelstva ke svému sídlu a zároveň k vytvoření vztahu obyvatel nových.

V kulturním životě hrají významnou roli všechna sídla mikroregionu, která rozvíjejí svoje kulturní tradice v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu. Pořádání pravidelných kulturních akcí a kulturní aktivity místního obyvatelstva velkou měrou přispívají k zviditelnění obcí mikroregionu a jejich rozvoji.

V celém zájmovém území je několik kulturních domů a společenských sálů. Ve většině sídel se jedná o vesnické kulturní domy vybudované v minulém režimu, které mají v současné době nevalný technický stav. Kulturní zařízení vyhovující současným požadavkům se nachází v obcích Choustník, Tučapy, Krtov, Budislav, Dlouhá Lhota a Dírná. Tyto objekty slouží většinou k pořádání různých zábav, plesů a koncertů. Ke kulturnímu vyžití obyvatel přispívá poměrně hustá síť obecních knihoven, zahrnující i malá sídla. V mikroregionu není vybudována žádná muzejní expozice ani kino.

Pro obyvatele celého území je důležitá blízkost města Tábor s poměrně širokou nabídkou kulturních aktivit (kina, divadla, galerie atd.)

Činnost spolků a zájmových organizací v území je poměrně aktivní. Nejširší členskou základnu mají místní Sdružení dobrovolných hasičů, které jsou i v nejmenších obcích. Mezi spolky, které jsou určitým způsobem spjaté s přírodním prostředím, lze zahrnout svaz myslivců, chovatelů, včelařů a zahrádkářů. Existence zmíněných subjektů je důležitá pro další ochranu, údržbu a rozvoj krajinného prostředí a dále pro zvýšení zájmu o identitu celého území.

Sportovní činnost se ve vymezeném území opírá o poměrně širokou členskou základnu s pestrou nabídkou sportovních odvětví. Problém lze spatřit v absenci nebo nevyhovujícím stavu materiálně technické základny potřebné ke sportovnímu vyžití. V celém mikroregionu je zoufalý nedostatek krytých sportovišť (tělocvičny, sportovní haly atd.). Dále chybí zařízení sloužící k regeneraci, relaxaci a odpočinku (krytý bazén, sauna apod.). Za těmito aktivitami je nutné dojíždět do nedalekého Tábora. V souvislosti s rozvojem cestovního ruchu je nutno vybudovat kvalitní sportoviště s odpovídajícím zázemím.

Nejrozšířenějším sportem v mikroregionu je fotbal, dále zde existují oddíly stolního tenisu a hasičského sportu. Z hlediska vhodných přírodních podmínek je potřeba se dále zaměřit na rozvoj turistiky a cykloturistiky.

5.4.4 Úřady, instituce a komerční služby

Počet a struktura subjektů komerčních služeb se řídí potřebami trhu a jejich kapacita se zejména v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu jeví jako nedostatečná. V nejmenších sídlech mikroregionu je citelná absence obchodů a zdejší obyvatelé dojíždí za nákupy do větších sídel. Ve sledovaném území jsou lokalizovány pošty, policejní služebna a farní úřad. Pošta se nachází v obci Choustník, Tučapy, Dírná a Košice. Spádovost za vyššími úřady státní správy a komerčním sektorem služeb je vázána převážně na Tábor a Soběslav.

5.5 Cestovní ruch

Z hlediska cestovního ruchu má mikroregion velké rezervy. Celé území má značný přírodní a kulturní potenciál, který však není dostatečně využit. Je to dáno především nedostatečnou obslužností území, zanedbaností služeb a nízkou propagací území. Bariérou rozvoje cestovního ruchu je především neuspokojivá (kvalitativně i kvantitativně) základní materiální vybavenost mikroregionu turistickou infrastrukturou (zejména ubytovací zařízení a zařízení pro zimní sezónu).

Z hlediska národnostní struktury turistů přijíždějících do mikroregionu se jedná z převážné většiny o tuzemské návštěvníky, následuje holandská a v menší míře i německá klientela, jejíž existence je důležitá hlavně z ekonomického hlediska.

Z hlediska délky pobytu převažuje v oblasti krátkodobá forma cestovního ruchu, zejména kvůli nedostatku jak stravovacích a hlavně ubytovacích kapacit. V mikroregionu není vybudováno informační centrum.

Specifickou formou cestovního ruchu je chataření. Na celém území je lokalizován velký počet objektů individuální rekreace. Tento stav způsobuje atraktivní a poměrně zachovalé přírodní prostředí.

5.5.1 Přírodní atraktivita³³

K přírodním předpokladům mikroregionu pro rozvoj cestovního ruchu patří příznivé klimatické podmínky, atraktivní členitá krajina, která je protkána mozaikou lesních porostů,

³³ Hnízdo, Z.A., Koutek, A.: Přírodní památky a krásy Táborska.

polí a luk, přírodních koupališť. Na okraji sídel často vyčnívají dominantní vrcholy, jako např. Choustník, Strážiště nebo Budislavská hora.

Územím protékají dva významnější potoky. Dírenský (na horním toku nazývaný Deštěnský a na dolním toku zvaný Nadýmač) je 35 km dlouhý, splavný většinou k Budislavi a protéká Zámeckým rybníkem u Dírné a Starostou. Druhým je 36 km dlouhý Černovický potok. Oba potoky jsou pravobřehými přítoky řeky Lužnice.

Ve sledované oblasti se nachází velké množství menších a středních rybníků, které však mají pouze místní význam pro rybáře. Jedná se o chovné rybníky, jediné dva rybníky Ryšán a Třešňovec se využívají ke koupání. Nejrozsáhlejší rybníky v oblasti jsou: Pokoj o výměře 25,06 ha a náležící obci Tučapy, Vols s 23,79 ha u obce Dvorce, Zámecký rybník v Dírné, soustava rybníků Těšín, Mezenský rybník.

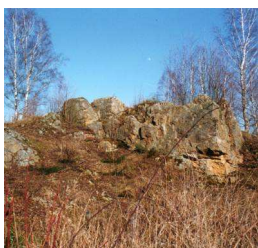
Klimatické podmínky jsou příznivé s průměrnou roční teplotou převyšující 7C. Krajina je klimaticky ovlivněna vodními toky, klima je teplejší, ale vlhčí a mlhavější. Zimy jsou poměrně mírné, deštivě srážky a výška zimní sněhové pokrývky průměrné. Tyto podmínky jsou vhodné pro řadu rekreačních aktivit.

Po úbočí Choustníku se plazí kamenné moře³⁴ a v blízkém okolí najdeme i další skalní útvary, které jsou často vyhledávaným místem mnoha horolezců. V okolí hradu je vyhlášena přírodní rezervace (9,9 ha, vyhlášena r. 1949) – nachází se zde skalky stlačených žul a smíšený pralesovitý porost s typickou květenou (např. dřívátka horská, lýkovec jedovatý aj.).

Obrázek č. 7

Obrázek č. 8

U nedaleké obce Mlýny se nachází jedinečná geologická lokalita Křemenný val³⁵, která probíhá od východního okraje obce podél silnice do Černovic v délce 80 m a výšce 6 m. Jedná se o zbytek kamenného útvaru, který zde vznikl jako výplň větší pukliny v rulové hornině. Zatímco okolní půda rychleji podléhala erozi a odnosu usazených vrstev, křemenná výplň odolávala vnějším vlivům. Val dosahoval původně délky 3 km a výšky 10 m, ale byl těžbou kamene značně rozrušen.

³⁴ <http://www.radenin.taborsko.cz>

³⁵ <http://www.obecmlyny.cz>

5.5.2 Kulturní a historické atraktivity v mikroregionu

V mikroregionu Pod horou najdeme nespočet kulturně historických památek. Jen několik je však významných na národní úrovni. Většina z nich má svoji starobylou historii, ale také jen lokální význam. Téměř v každé obci mikroregionu se nachází kaplička či malý kostelík.

Hrad Choustník³⁶ – raně gotický hrad byl založen v letech 1262 – 1282. Společným dílem dvou synů Beneše z Choustníka vznikl v českých zemích vzácný typ hradu se dvěma hradními jádry v podobě oddělených obytných paláců. O sto let později byl Choustník významnou oporou Rožmberků, kteří z něho učinili předsunutou bránu do středních Čech. Od konce 16. století hrad chátral, roku 1672 je uváděn již jako zřícenina.

Do současnosti se z hradu dochovaly zejména mohutné hradby a obě čtyřhranné palácové věže. Jedna z nich, 18 m vysoká, je upravena jako rozhledna s pěkným výhledem na Soběslavsko a Táborsko. Zřícenina hradu je přístupná ze stejnojmenné obce po zelené turistické značce (cca 1 km).

Otevírací doba:

- květen, červen, září, říjen – So, Ne, Svátky
- červenec, srpen – denně 9.00 – 17.00

Vstupné: 20,- Kč

Obrázek č. 9

Krátošice – rozhledna³⁷

Na jaře 2001 vznikla na 532 m vysokém Čermákově vrchu železná telekomunikační věž, která je u nás svou konstrukcí unikátní. Je to věž hranolového tvaru se dvěma vyhlídkovými plošinami – ta nejvyšší je otevřená, volně přístupná a hned pod ní je prosklená vyhlídka (klíč od ní je na obecním úřadě). Umístění vysílacích zařízení je vymyšleno šetrně – přístroje jsou ve dřevěném patře umístěném ještě pod prosklenou plošinou. Rozhledna byla otevřena 5. května 2001.

Obrázek č. 10

³⁶ <http://www.jiznicechy.org>

³⁷ <http://www.rozhlednyunas.cz>

5.5.3 Kulturní akce a slavnosti v mikroregionu

Středověké střelecké slavnosti na hradě Choustník

Tuto každoroční slavnost pořádá Skupina historického šermu Zikmunda Wintera z Tábora a koná se vždy o víkendu po Svaté Markétě na zřícenině hradu Choustník.

Zahájení začíná průvodem účinkujících z návsi na hrad, kde se průvod představí a střelci složí přísahu o čestnosti soutěže. Soutěží se ve dvou typech střelby z kuše. Tato soutěž je doprovázena bohatým doprovodným programem. Jarmarkem s dobovým zbožím, řemeslníky a kejklíři, středověkým jídlem a pitím a dobovou hudbou. Součástí je i vystoupení různých skupin a předvádění řemesel.

Letní program Hudebního klubu 33 Chotěmice³⁸

Od května do srpna se v Hudebním klubu v Chotěmicích pořádají koncerty a různá divadelní představení. Z loňských účastníků lze jmenovat Jiřího Schmitzera, skupinu ETC s Vladimírem Mišíkem nebo irskou kapelu The Hogs.

5.5.4 Charakteristika vybraných obcí mikroregionu

Dírná³⁹

Obrázek č. 11

Obec Dírná se nachází asi 10 km východně od Soběslavi, na rozhraní okresů Tábor a Jindřichův Hradec, necelé 3 km od kouzelného zámku Červená Lhota. Urbanistickou zajímavostí je, že má Dírná náves s rybníkem a náměstím. Náves slouží jako odpočinková zóna s dětským hřištěm. V obci je prodejna, pohostinství, Zámecký penzion a penzion „Ve mlýně“. Celá obec je usazena v krásném prostředí lesů a rybníků jižních Čech, a proto je lákadlem pro turisty, kteří mohou využívat obcí procházející cyklotrasy Praha – Vídeň k malebným vyjížděvkám.

Obec získala v r. 2000 bílou stuhu „Za práci s mládeží“ a v r. 2001 byla vyhlášena „Jihočeskou vesnicí roku“ v rámci soutěže Vesnice roku.

³⁸ <http://www.chotemice.cz>

³⁹ <http://www.obecdirna.cz>

Historie rodiny Wratislavovy z Mitrovic

Rodina Wratislavova z Mitrovic je jedna z nejstarších českých šlechtických rodin. Původ rodiny, dle historiků a kronikářů, pochází od Břetislava II., syna prvního českého krále z rodu Přemyslovců, Vratislava II. Většina členů rodiny sloužila během staletí českým králům a českému národu.

První zmínka v kronice je z roku 1086, ale teprve od roku 1422 je známý každý člen rodu, který měl 28 větví, většinou vymřelých, a měl 366 členů.

František Adam hrabě Wratislav (1733 – 1788) provedl generální opravu zámku v Dírné roku 1757. Nápis o této opravě je dodnes na kamenné desce pod zámeckým mostem v Dírné.

Pro Dírnou byl též důležitý a nezapomenutelný Eugen hrabě Wratislav (1855 – 1897), který byl C a K komořím, nejvyšším kuchmistrem Království českého, předsedou sdružení Národního divadla v Praze a poslancem sněmu Království českého. V Dírné založil hasičský spolek, jemuž sám velel a vlastním nákladem financoval.

Rodinný majetek, který byl rodině v 50. letech znárodněn, získal v restituci zpět Maxmilián Wratislav (1917 – 2002), který jej začal postupně opravovat, zvelebovat. Postupně také zahajoval činnost v lesích a drobných průmyslových provozech (pila, elektrárna, palubkárna atd.). Zámek byl zčásti upraven na pension, ubytování pro turisty bylo vybudováno i v bývalém mlýně. O práci i starosti se Maxmilián Wratislav dělil se svou manželkou Karolinou Wratislavovou, roz. Sternbergovou a se svými třemi dětmi – Karolinou, Marií a Evženem s rodinami.

I po jeho smrti je rodinný majetek nadále spravován v Maxmiliánově duchu a tak, jak si vždycky přál.

Kostel sv. Vavřince

Obrázek č. 12

Dominantou obce je kostel sv. Vavřince, k němuž se váže první písemná zmínka o Dírné z roku 1354. Stojí na nejvyšším místě v obci. Býval již ve 14. století farním. Je původně gotický. Po požáru v r. 1636 byl přestavěn. Koncem 19. století Eugen Wratislav vlastnoručně zhotovil pro věž kostela hodiny. Ciferník už není původní a při restauraci věže byl nahrazen novým. 12. srpna 1928 o pouti byl kostel vysvěcen a na věž umístěn nový zvon Vavřinec. Váží 448 kg, s příslušenstvím 660 kg. Na zvonu je nápis „Sv. Vavřinče, oroduj za nás“. Velké opravy se kostel dočkal v roce 1994 – nová fasáda, okapy, okna. Za částku 500 000,- byla opravena celá

loď kostela, mimo věž. Ta byla opravena roku 1995 spolu s věžními hodinami. Dohromady oprava celého kostela včetně věže a zabudování halogenového světla stálo 1 100 000,- Kč. V současné době se v kostele pravidelně na jaře a o Vánocích pořádají koncerty pěveckého sboru Oriola ze Soběslavi za podpory sólisty Národního divadla Vratislava Kříže.

Obrázek č. 13

Jinou pamětihodností jsou „Boží muka“ při silnici k Nové Vsi, hned za vesnicí nalevo od silnice na nejvyšším místě návrší. Ten byl asi uměle navršen přes 1 m vysoký, jakási mohyla a na ní stojí „Boží muka“. Je to kulatý zděný sloup asi 4m vysoký. Při zemi asi 1 m vysoko je čtyřhranný a širší než ve střední části. V každé ze čtyř stran nahoře je výklenek pro svatý obrázek. Kdy byla tato památka postavena nikdo neví a nepamatuje. Jen ústní podání nejasně vypravuje, že pravděpodobně ze začátku 19. století z válek Napoleonských jsou na tom místě pohřbeni vojáci a na jejich hrobě postavena tato mohyla.

Mezi další památkové stavby patří budova fary, špýchar, pavilon a brána v zámeckém parku. K historii obce patří i podnikatelské aktivity rodu Wratislavů – pivovar, lihovar, velkostatek, pila, elektrárna a štěpnice. I budova školy má svou historii, vystavěna byla v r. 1713, nynější podobu má z r. 1904.

V Dírné jako nejstarší a dosud fungující spolek je hasičský sbor. Byl založen r. 1876 majitelem zdejšího velkostatku, tehdejším hrabětem Eugenem Wratislavem. Dnes je ustaveno družstvo mladých hasičů, kteří obnovují tradici a soutěží. Začíná se pracovat i s malými dětmi.

Tělovýchovná jednota má nyní družstvo tenisu a nohejbalu. Provedlo výstavbu tenisového hřiště, včetně oplocení. Oddíl stolního tenisu hraje již více jak deset let okresní soutěž a dosahuje velmi dobrých výsledků. Pravidelně jsou pořádány turnaje ve stolním tenise a nohejbale o pohár starosty obce.

Český svaz žen se podílí se na přípravách oslav, přednášek, pořádá pro děti maškarní merendy, ženy měly na starosti údržbu veškeré okrasné zeleně v obci, pořádají zájezdy pro své členky.

Dále v obci Dírná působí Český svaz včelařů a Český zahrádkářský svaz, Myslivecké sdružení LUH a Karvánek.

Choustník⁴⁰

První zmínky o hradu Choustník pocházejí z poloviny 13. století – okolo roku 1252, kdy byl založen rodem pánů Poděbradských, kteří se později psali z Choustníka a jimiž toto místo daroval výměnou za Poděbrady král Přemysl. Hrad vybudoval Beneš, syn Hroznaty z Poděbrad. Znak pánů z Choustníka, zlatý žebřík na modrém poli pochází od krále Vladislava z roku 1158, který jím odměnil Jindřicha, předka pozdějších pánů z Choustníka za to, že při dobývání Milána jako první vylezl na hradby města. Byli také příbuzní mocného rodu Vítkovců, avšak rod pánů z Choustníka vymřel počátkem 15. století.

Roku 1322 byl hrad Choustník prodán trhovou smlouvou Petru z Rožmberka, sídlícímu v té době na nedalekých Příběnících. Tím se hrad dostal do rukou tohoto

mocného rodu a byl jeho předsunutou baštou po dobu 275 let. Páni z Rožmberka však na hradě nesídlili, ale ustanovili zde svého purkrabího. V rodu pánů z Rožmberka byl hrad až do konce 16. století.

Roku 1597 prodal pan Petr Vok z Rožmberka hrad se vším příslušenstvím (poplužním dvorem, pivovarem, chmelnicí, mlýnem, pilou, zahradami, štěpnicemi, ovčínem a 8 vesnicemi) Jiřímu Homutovi z Harasova za devět tisíc kop grošů českých. Novému pánovi prostorný a studený hrad nevyhovoval a proto když roku 1599 koupil tvrz Radenín, přestěhoval se tam. Od těch dob málo přístupný a větrům otevřený hrad Choustník byl opuštěn docela a začalo jeho chátrání.

Po Homutovi dědila Choustník jeho dcera Zuzana z Harasova, která se svým manželem Janem Černínem z Chuděnic nechala postavit v 17. stoletím ve vesnici pod hradem obdélníkový zámek. Roku 1673 byly Radenín i Choustník prodány hraběti Janovi ze Šporku.

Později zámek a celé panství ještě několikrát změnilo majitele. Naposledy jej vlastnil od roku 1891 knížecí rod Rohanů, jež vlastní zámek s parkem a značnými pozemky, lesy a rybníky dodnes, bez toho, že by o něj jakkoliv pečoval. Vlastní zříceninu však dědicové Raula Rohana, který zemřel v roce 1931, postoupili v roce 1932 Klubu československých turistů. V současné době je hrad Choustník jako jeden z mála v celé republice ve vlastnictví obce Choustník.

⁴⁰ <http://www.hrady.cz>

V zámku prožila své mládí ušlechtilá hraběnka Eleonora Kounicová, rozená Voračická, které Božena Němcová napsala svoji Babičku. Eleonora, hraběnka z Kounic, rodem Voračická z Paběnic se narodila roku 1809 v rokokovém paláci na Příkopech v Praze, ale své mládí prožila na Choustníku, na panství svých rodičů. Ve druhé polovině 19. století podporovala, zejména v Praze, řadu dobročinných a uměleckých spolků. Karolína Světlá o ní píše jako o „perle českých šlechtičen“.

Obrázek č. 15

Obec Choustník⁴¹ se nachází v táborském okrese asi dvacet kilometrů od Tábora a má dvě katastrální území – Kajetín a Předboř.

Dominantou obce je kostel Nanebevzetí Panny Marie, ve kterém se pravidelně konají nedělní bohoslužby a před Vánocemi adventní koncert a významným turistickým lákadlem je zřícenina hradu Choustník. Z návsi k němu vede značená turistická cesta.

Obrázek č. 16

Památkově chráněných objektů v obci mnoho není. Na náměstí se nachází památník obětím padlých ve válce, bývalý zámek, který sloužil také jako domov důchodců, v současné době chátrá a marně čeká na nového majitele a využití. Nově a pěkně opravená je budova radnice, ve které sídlí obecní úřad, mateřská škola a knihovna, ve které je možno využít internetu.

Na kulturně-spoločenském životě obce se podílí Sbor dobrovolných hasičů, který vede mimo jiné i tři soutěžní družstva a pro širokou veřejnost organizuje pravidelně taneční zábavy, tradiční hasičský ples a masopust. Dalším spolkem je Myslivecké sdružení Pod horou, pečující o krajinu a zvěř a taktéž pořádající velmi populární myslivecký ples. Další činné spolky jsou Český zahrádkářský svaz, Včelařský svaz a Tělovýchovná jednota Spartak Choustník, která sdružuje dva oddíly v kopané. Pravidelně se pořádá Mariánská pouť o první červencové neděli, dále pomlázka, pálení čarodějnic, ale i Dětský den spojený s večerním lampiónovým průvodem na hrad a zakončený ohňostrojem. Zájemci o sportovní vyžití mohou navštívit fotbalové či basketbalové hřiště u budovy Základní školy, či tenisové kurty.

Nejznámější akcí, kterou každoročně navštíví cca 2 000 návštěvníků, jsou populární Středověké slavnosti pořádané na hradě Choustník v půli července.

⁴¹[http:// www.choustnik.obecniurad.net](http://www.choustnik.obecniurad.net)

Tučapy⁴²

Největší obcí soběslavského správního obvodu jsou Tučapy. Leží na křižovatce okresních silnic jihovýchodně od Tábora a severovýchodně od Soběslavi na obou březích Černovického potoka v hezkém údolí u rybníku Pokoj. Potok dělí Tučapy na větší hořejší část a menší část dolejší, zvanou „Nouze“, která byla původně židovská. Ve 30. letech minulého století byla u silnice na Černovice postavena nová čtvrť, které se dnes říká „Hajka“ či „Na Hajkách“. Podle nejznámější verze vznikl název obce díky čápům, kteří se vždy na jaře vrací na místní komín.

V Tučapech se r. 1908 narodil světově uznávaný skladatel, dirigent a umělecký šéf České filharmonie Karel Ančerl, jehož jméno se ovšem díky jeho emigraci v r. 1969 do Kanady minulému režimu podařilo širší veřejnosti spolehlivě utajit. Jeho pamětní deska je instalována na budově obecního úřadu. Obec je také známá díky výstavám růží.

V Tučapech není žádná průmyslová výroba, pozemky bývalého velkostatku, který byl v roce 1945 konfiskován, obhospodařuje v současné době STS Soběslav, a.s. a Jasanka Chabrovice. Zemědělské družstvo Tučapy zaniklo a většinou zdevastované hospodářské budovy v obci byly zbourány.

Občerstvit se v Tučapech lze v nové restauraci u čerpací stanice na návsi nebo ve vedlejším bistro Pit. Od září r. 2007 je opět otevřena tradiční restaurace „Na Staré poště“, která se nachází na okraji vsi směrem na Soběslav.

Nakoupit potraviny a další zboží je možné v centru obce v obchodě manželů Fuksových „Na růžku“, v budově bývalé Jednoty byla po delší době r. 2001 otevřena prodejna potravin a lahůdek „Domita“. V této budově je také možno nalézt obchod a servis elektroniky.

V budově Obecního úřadu je možné navštívit rehabilitační pracoviště, kadeřnictví, místní knihovnu či využít služeb České pošty a Poštovní spořitelny.

V současné době má obec Tučapy 3 místní části – Brandlín, Dvorce a Tučapy. Celkem zde žije okolo 800 obyvatel, z toho v Brandlíně 70 a Dvorcích 140.

Obrázek č. 17

V obci se nalézají několik památkově chráněných objektů. V bývalém zámku (který byl vystavěn koncem 18. století) byla dříve základní škola,

⁴² <http://www.tucapy.cz>

dnes slouží jako domov důchodců. Kromě zámku patří mezi památky také socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1749 a kaplička sv. Václava z r. 1750, kamenný kříž u kostela, pomník obětem 1. světové války z r. 1920, židovský hřbitov na Nouzi, bývalá synagoga a rabinát.

Hasičský sbor v Tučapech byl založen r. 1878. V současné době má sbor sestaven tým žen, mužů „A“ a mužské „béčko“. Velmi populární akcí, na kterou se sjíždějí lidé ze širokého okolí, je noční soutěž v požárním útoku „O pohár obce Tučapy“. Na čtvrtý ročník přijelo soutěžit 49 týmů mužů a 14 týmů žen.

Jednota Sokolská byla v Tučapech založena 8. srpna 1920. Byla pobočkou jednoty soběslavské. Zásahu o její založení měli hlavně František a Jan Broukalové a Josef Tomšík. Sportovní klub Tučapy v současné době zahrnuje oddíly kopané, stolního tenisu, gymnastiky, dálkové cyklistiky a rekreačního sportu.

Košice⁴³

První zmínka o obci Košice pochází z roku 1252. Majitelé vsi se různě měnili, původně patřili k hradu Choustník, r. 1454 přešli pod Brandlín. V 15. století zde byli dva páni, část patřila zemanskému dvoru Jana Rohlíka, zbytek obce držel Kunštát z Tučap. Po vlastnictví Choustníku v letech 1547 až 1594 přešly Košice do vlastnictví Tábora. Pak se ještě několikrát změnil majitel, ať to byla Planá nebo později, až do 19. století, zemanský dvůr v Želči. Škola zde byla zřízena již v roce 1787, v r. 1874 se rozšířila na dvojtřídní a od r. 1874 dokonce na trojtřídní. Prvním řídícím učitelem byl Josef Želivský.

Košice patří mezi větší obce okresu. Leží asi 9 km jihozápadně od Tábora v nadmořské výšce 450 m.n.m. V roce 1930 měly Košice 900 obyvatel. V dalších letech počet obyvatel stále klesá a v současné době zde žije 729 obyvatel. K obci jsou správně přidruženy osady Doubí a Borek. V Doubí, založeném roku 1370, žije 72 obyvatel v 25 domech, dva domy slouží k rekreaci. Na Borku, založeném v r. 1369 a ze všech stran obklopeném lesy, je 10 rekreačních domů.

Řada obyvatel pracuje u čtyř velkých zaměstnavatelů – Autodoprava Ing. Josef Brož, ZD Košice, ESW Bohemia a ABS autoopravna. Působí zde také tři soukromí zemědělci a další živnostníci. V obci se nachází obchod se smíšeným zbožím, restaurace, kadeřnictví, pošta,

⁴³ <http://www.obeckosice.cz>

knihovna s připojením na internet, mateřská škola, jednou týdně dojíždí do Košic praktický lékař.

Velmi oblíbená je červencová „Svatoanenská“ pouť, tradici i jméno má pravidelné říjnové setkání heligonkářů. Každoročně se k velké oblibě konají plesy pořádané místními spolky – hasiči, myslivci, sportovci a chovateli.

Myslkovice⁴⁴

Podle staré legendy byly Myslkovice osídleny již v 9. století kmenem, který vedl stařešina Myslek. Od něho pochází údajně i jméno obce.

První písemná zmínka se datuje v roce 1367. "23. ledna Jeniš a Oldřich spolu s pány Rožmberskými a Kunešem z Přehořova dali tolik platu, aby mohl v Soběslavi druhý vikář neb střídník chován býti," píše se v kronikách. V roce 1415 připojil majitel panství rytíř Boček svou pečeť pod protest proti upálení mistra Jana Husa. V roce 1653 generální komise vizitační uvádí 16 rolníků a chalupníků, z toho "2 rolníci na živnosti zkažený a jeden rolnický grunt pustý". Od dob Dvořeckých z Olbramovic, kteří ves s tvrzí vlastnili do roku 1613, se myslkovické panství rozlohou neměnilo. V letech 1666 až 1703 byla stará tvrz přestavěna na zámek.

Roku 1866 byla obec obsazena pruským vojskem. Kromě vyjedení přinesli vojáci také cholera. Roku 1877 koupil Myslkovice hrabě Wratislav z Mitrovic na Dírné a obec poprvé za 600 let přestala být sídlem vrchnosti. V roce 1948 byl majetek rodu zestátněn a po roce 1989 opět postupně vrácen. Dnes jej spravuje Eugen Wratislav.

Významnou skupinu obyvatel tvořili v minulosti Židé. První písemná zmínka o nich je z roku 1706, kdy se uvádí, že žili v Myslkovicích již před rokem 1650. Soběslav měla od Petra Voka výsadu z roku 1594, podle které nemusela Židy ve městě trpět - ti se tedy usazovali v okolních vsích jako Myslkovice, Tučapy nebo Přehořov. Zatímco v roce 1706 zde žily tři rodiny, v roce 1850 tvořili Židé polovinu z 978 obyvatel vsi. Tehdy tu žilo 65 rodin, zahrnujících celkem 474 osob židovského vyznání. Po úplném zrovnoprávnění Židů s ostatními obyvateli Rakouska - Uherska postupně odcházejí do větších měst.

⁴⁴ <http://www.obecmyslkovice.cz>

Obec Myslkovice se nachází pět kilometrů severně od Soběslavi. V současné době zde žije 369 obyvatel. V katastru se nachází 157 čísel popisných, z čehož zhruba 40 slouží pouze k rekreaci. Obec je členem Mikroregionu Soběslavsko i mikroregionu Pod horou a farností náleží pod Janov.

K vybavenosti obce patří kromě obecního úřadu také obchod se smíšeným zbožím, hospoda, zámek se sály pro kulturní vyžití, sportovní areál apod.

Až na pár výjimek většina obyvatel za prací dojíždí. Autobusové spojení na Soběslav je celkem dostačující, na Tábor je podstatně slabší a většina lidí používá individuální dopravu auty. Základní školu navštěvuje většina dětí v Soběslavi.

O kulturní a sportovní dění se stará hned několik spolků a klubů. Tělovýchovná jednota Sokol sdružuje fotbalisty hrající okresní přebor. Sportovní areál umožňuje fotbalové a nohejbalové zápasy, je zde i hřiště pro děti. Dobrovolní hasiči působí v obci už přes sto let, pořádají tradiční ples a přispívají na dětský den a karneval. Rybáři pořádají tradiční hody a dětský karneval, myslivec je ve vsi jen jeden a je organizován v Sedlečku. Aktivní jsou místní ženy, které připravují akce pro děti, cvičí aerobik a táhnou organizaci masopustu. Obec pravidelně chystá vítání občánků a posezení pro důchodce s muzikou.

Obrázek č. 18

Po Židech tu zůstal židovský hřbitov, který byl založen před r. 1750. Lze ho nalézt severně za vsí, za fotbalovým hřištěm, u lesa. Na hřbitově jsou barokní a klasicistní náhrobky. Hřbitov je udržován rodinou Novotných z Myslkovic.

5.5.5 Turistická infrastruktura

Součástí materiálně-technické základny je infrastruktura sloužící zcela nebo zčásti cestovnímu ruchu. Stravovací kapacity nejsou ve sledovaném území rozvinuty na dostatečné úrovni. Síť ubytovacích zařízení je kapacitně naprosto nedostačující a nemá ani potřebnou kvalitu.

Materiálně-technická základna pro sportovní využití je v území nedostatečná. Chybí kvalitní sportoviště, citelná je absence zejména krytých ploch pro sportování. Také počet a kvalita vodních ploch sloužících k rekreačním účelům je nedostatečná. Na území mikroregionu není žádné stálé kino, divadlo ani muzeum.

Ubytování

Poskytování ubytovacích služeb⁴⁵ je významným předpokladem rozvoje zejména pobytového cestovního ruchu. Jejich posláním je umožnit přenocování nebo přechodné ubytování účastníkům cestovního ruchu mimo místo jejich trvalého bydliště, včetně uspokojení dalších potřeb, které s přenocováním nebo přechodným ubytováním souvisejí, tedy především služby stravovací.

Ubytovací služby poskytují ubytovací zařízení, mezi něž patří také ubytovací střediska nebo ubytovací prostředky. Ubytovací střediska poskytují služby přechodného ubytování většímu počtu účastníků cestovního ruchu. Budují se obvykle společně s pohostinskými odbytovými středisky (např. hotely, motely), nebo jako samostatná ubytovací zařízení (např. turistická ubytovna, chatová osada, kemp). Prostředky umožňující ubytování (např. stany, obytné přívěsy, čluny aj.) vytvářejí podmínky pro přechodné ubytování, zpravidla však jenom pro přenocování jednotlivých účastníků cestovního ruchu.

Mikroregion Sdružení obcí Pod horou v současnosti nepatří mezi nejnavštěvovanější místa Jihočeského kraje. Tomu odpovídá i počet a stav ubytovacích zařízení, nacházejících se v dané oblasti.

Obrázek č. 19

Nejvýznamnějším ubytovacím zařízením je Penzion Wratislav⁴⁶ v Dírné. Díky blízkosti vodního zámku Červená Lhota, krásné přírodě a nedalekým městům Jindřichův Hradec a Třeboň je penzion hojně navštěvován, hlavně v létě a na podzim, a to zejména zahraniční klientelou nebo rodiny s dětmi.

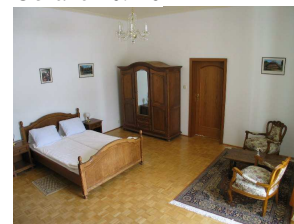
Pension má kapacitu 10 stálých lůžek v 5 pokojích. V každém z nich je možnost až 2 přistýlek. Pokoje mají vlastní koupelnu, WC a satelitní TV.

Hezké posezení je na terase před zámeckým pensionem. V jídelně, jejíž kapacita je 25 osob, je možno pořádat svatební hostiny, promoce apod. K dispozici je také sál pro obchodní jednání s kapacitou 15 až 20 osob. Snídaně pro ubytované hosty je v ceně, večere je možné objednat dle přání hostů. Dále je zde také denní a noční bar.

Ceny ubytování:

- dvoulůžkový pokoj se snídaní 1 100 Kč
- dvoulůžkový pokoj pro jednu osobu 700 Kč

Obrázek č. 20

⁴⁵ Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu. Praha: IDEA SERVIS, 1996.

⁴⁶ <http://www.penzion-wratislav.cz>

- dvoupokojový apartmán 1 300 Kč
- novomanželský apartmán 2 000 Kč
- přistýlka 300 Kč
- za pobyt se psem je účtováno 300 Kč

Obrázek č. 21

K cenám se připočítává 10,- Kč na osobu a den (rekreační poplatek pro obecní úřad).

Obrázek č. 22

Sezónně je otevřen také penzion Zámecký Mlýn, ve kterém jsou čtyři 2-lůžkové pokoje. Strava je zajištěna v sousedním penzionu Wratislav, pod jehož majitele penzion spadá.

Další možností, kde se v mikroregionu ubytovat, je v obci Choustník. Bohužel, kapacity ani technické vybavení pokojů místního Družstevního domu, neodpovídají současným požadavkům turistů na kvalitní ubytování. V budově je 8 pokojů se čtyřmi lůžky, které jsou řešeny palandami. Toalety a sprchy jsou společné na chodbě. Po domluvě si je možno zamluvit snídaně a večeře, obědy se vaří každý den pro zaměstnance ZOD.

Ubytovat se lze i v budově místní pošty, avšak toto ubytování slouží pouze pro zaměstnance pošt z různých krajů.

V Choustníku se také nachází letní dětský tábor, který každoročně hostí celé prázdniny děti z Prahy.

V celém mikroregionu je také možnost ubytovat se v soukromí, stále oblíbenější a využívanější je chataření a chalupaření, téměř všechny obce ožívají zejména v letní sezóně díky přílivu právě těchto turistů.

Stravování

Podmínkou rozvoje cestovního ruchu je také poskytování stravovacích služeb⁴⁷, neboť umožňují uspokojování základních potřeb výživy účastníků cestovního ruchu během jejich přepravy i pobytu v cílovém místě.

V mikroregionu Sdružení obcí Pod horou si lze v současné době vybrat z několika stravovacích zařízení, která uspokojují požadavky zákazníků.

⁴⁷ Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu. Praha: IDEA SERVIS, 1996.

Restaurace je hostinské zařízení zajišťující obslužným způsobem stravovací služby se širokým sortimentem pokrmů základního stravování.

- Restaurace „Na Staré poště“, Tučapy
- Restaurace „U Dusíka“, Košice
- Restaurace „Stará hospoda“, Choustník
- Restaurace „U nás“, Dírná
- Restaurace a bistro „Pit“, Tučapy

Hostinec je hostinské zařízení zaměřené zejména na prodej piva. Tento typ zařízení se nachází téměř v každé obci mikroregionu.

- Cukrárna a pekárna Opeko s.r.o. - Choustník

6. SWOT ANALÝZA

MIKROREGIONU SDRUŽENÍ OBCÍ POD HOROU

SWOT analýza je užitečnou součástí situační analýzy. Jádrem metody spočívá v klasifikaci a ohodnocení jednotlivých faktorů, které jsou rozděleny do čtyř základních skupin (tj. faktory vyjadřující silné nebo slabé vnitřní stránky posuzovaného mikroregionu a faktory vyjadřující příležitosti a hrozby jako vlastnosti vnějšího prostředí).

Analýza silných a slabých stránek S – W (vnitřního prostředí) je tvořena trhem, fyzickým a přírodním prostředím destinace, skladbou obyvatelstva, technickou infrastrukturou, podnikatelským prostředím, ale hodnotí se zde také zákazníci, dodavatelé, konkurence, marketingový mix a veřejnost.

Analýza příležitostí a rizik (O-T) umožňuje rozlišit atraktivní příležitosti, které mohou regionu přinést výhody. Současně též nabádá k zamyšlení nad problémy, se kterými může mikroregion zápasit. Příležitosti by měly být posuzovány z hlediska jejich atraktivnosti a pravděpodobnosti úspěchu. Naopak rizika z hlediska vážnosti a pravděpodobnosti nastání rizikové události. Je třeba si také uvědomit, že se jedná o faktory do značné míry neovlivnitelné a nekontrolovatelné.

Praktické zpracování SWOT analýzy vycházelo z publikace H. Horákové.⁴⁸ V rámci analýzy S – W byly na základě provedené situační syntézy stanoveny silné a slabé stránky mikroregionu, které byly seřazeny do tabulky. U každého faktoru byla posouzena výkonnost (současný stav), zároveň byla zhodnocena závažnost jednotlivých faktorů. Pro hodnocení výkonnosti a závažnosti pak byly ohodnocené faktory přeneseny do matice závažnosti a výkonnosti.

Stejným způsobem bylo postupováno taktéž při analýze O – T. Na základě výsledků situační analýzy a vlastních poznatků o sledované oblasti byl sestaven soupis možných příležitostí a ohrožení. Základními kritérii při hodnocení příležitostí byla míra přitažlivosti a pravděpodobnost úspěchu, při hodnocení potenciálních hrozeb pak jejich závažnost a pravděpodobnost výskytu.

⁴⁸ Horáková, H.: Strategický marketing. Praha: Grada Publishing, 2001.

Stanovené silné a slabé stránky a jejich ohodnocení

Tabulka č. 5: Silné a slabé stránky mikroregionu a jejich hodnocení a závažnost

Hodnocené faktory	Posouzení stavu					Závažnost		
	1	2	3	4	5	vysoká	průměrná	nízká
1. Primární potenciály								
a) přírodní	X					X		
b) geomorfologický		X				X		
c) klimatický		X					X	
d) hydrologický		X					X	
e) biologický		X					X	
f) kulturně – historický		X				X		
g) kulturně – společenský				X		X		
h) sportovní			X			X		
2. Sekundární potenciály								
a) ubytovací zařízení				X		X		
b) stravovací zařízení			X			X		
c) sportovně-rekreační zařízení			X			X		
d) kulturně-společenská zařízení			X			X		
e) doprava a dopravní dostupnost			X			X		
f) stav komunikací			X			X		
g) obchodní a obslužní vybavenost			X			X		

Zdroj: vlastní zpracování

Ohodnocené faktory byly přeneseny do matice závažností a výkonností.

Tabulka č. 6: Matice vlivu (výkonu) a závažnosti

		Výkonnost				
		1	2	3	4	5
Závažnost	vysoká	1a)	1b), 1f)	1h), 2b), 2d) 2e), 2f), 2g)	1g), 2a)	
	průměrná		1c), 1d), 1e)			
	nízká					

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě této analýzy je zřejmé, že silné stránky se nemusí změnit ve výhodu. Důvodem může být například nízká důležitost. Obdobně i soustředění se na překonání slabých stránek nemusí přinést očekávaný efekt, jestliže náklady na jejich změnu převýší celkový užitek.

Tabulka č. 6 ukazuje, u kterých faktorů je nezbytné soustředit se na udržení jejich pozice a u kterých je nutné pozici posílit.

V levé části tabulky nahoře se nachází faktor přírodní potenciál. Závažnost tohoto faktoru je vysoká a je tedy nutné soustředit snahu na udržení této pozice. Další významné faktory z hlediska vysoké závažnosti, geomorfologický a kulturně – historický potenciál, jsou předpokladem pro využití mikroregionu pro rekreaci, turistiku a cykloturistiku. Tento faktor je tedy třeba neustále posilovat.

Pro další faktory s vysokou závažností, ale výkonnostně odpovídající stupni průměrný a špatný je nejdůležitější udržet snahu a dále budovat svoji pozici. Do této kategorie patří hlavně sportovní potenciál, stravovací a kulturně – společenské zařízení, doprava a dopravní dostupnost nebo obchodní a obslužní vybavenost.

Faktory s průměrnou závažností a dobrou výkonností, do kterých lze zařadit klimatický, hydrologický a biologický potenciál, jsou pro destinaci důležité z hlediska kvalitního fungování, proto je nutné jejich pozici udržovat.

Analýza příležitostí a ohrožení mikroregionu

Pro analýzu O-T byly vytipovány tyto příležitosti:

1. využitelnost mikroregionu pro celoroční formy cestovního ruchu
2. rozšíření nabídky doplňkových služeb
3. prodloužení doby pobytu turistů na Choustnicku
4. zlepšení turistického image kraje
5. posílení kulturního a společenského dění
6. růst zájmu turistů o pobytu a volnočasové aktivity na venkově
7. růst nároků zákazníků
8. možnost finančního čerpání z fondů Evropské unie
9. nové pracovní příležitosti v mikroregionu
10. odbornost, kvalifikace pracovníků v cestovním ruchu

Tabulka č. 7: Matice příležitostí

		Pravděpodobnost úspěchu	
		vysoká	nízká
Přitažlivost	vysoká	3,5,6,8	1,2,4,9,10
	nízká	7	

Zdroj: vlastní zpracování

V matici příležitostí levý horní kvadrant označuje nejlépe využitelné příležitosti. Naopak nejméně vhodné příležitosti jsou v pravém dolním kvadrantu, v našem případě žádná taková příležitost neexistuje. Pravý horní kvadrant obsahuje příležitosti, které jsou obtížně realizovatelné. Můžeme sem zařadit např. nové pracovní příležitosti v regionu nebo odbornou kvalifikovanost pracovníků. Levý dolní kvadrant sdružuje příležitosti s nízkou přitažlivostí a vysokou pravděpodobností úspěchu.

Pro matici ohrožení byly vybrány následující hrozby:

1. politické změny a politická nestabilita
2. blízkost silných, konkurenčních turistických destinací
3. devastace přírody a památek
4. nedostatek finančních prostředků na údržbu, opravy a rekonstrukce historických památek
5. nezájem místních obyvatel o podnikání v oblasti cestovního ruchu
6. zájem obyvatel o zahraniční destinace
7. podcenění významu cestovního ruchu pro rozvoj turistického mikroregionu
8. měnící se požadavky turistů
9. růst nároků hostů na kvalitu
10. kriminalita

Tabulka č. 8: Matice ohrožení

		Pravděpodobnost výskytu	
		vysoká	nízká
Přitažlivost	vysoká	2,4,7,8,9	1,3,5,6,10
	nízká		

Zdroj: vlastní zpracování

V levém horním kvadrantu jsou nejvýraznější hrozby. Ohrožení, nacházející se v pravém dolním kvadrantu, nepředstavují příliš velké riziko. Hrozby v pravém horním a levém dolním kvadrantu sice destinaci příliš neparalyzují, ale vzhledem k budoucímu vývoji je nelze podcenit.

Výsledky SWOT analýzy

SWOT analýza byla provedena zejména na základě vlastních poznatků o oblasti a také z údajů získaných od pracovníků obecních úřadů a ze sestavené situační analýzy.

Výsledky SWOT analýzy ukazují nejvýznamnější silné a slabé stránky vnitřního prostředí destinace cestovního ruchu a možné příležitosti a ohrožení.

Tabulka č. 9: Výsledek SWOT analýzy

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• přírodní potenciál• zdravé životní prostředí• geomorfologie• kulturní a historický potenciál pro oblast cestovního ruchu• dobrá vybavenost technickou infrastrukturou• nižší negativní vlivy dopravy na obyvatelstvo• vhodné podmínky pro venkovskou turistiku a udržitelný cestovní ruch	<ul style="list-style-type: none">• ubytovací zařízení• kulturně – společenský potenciál• doprava a dopravní dostupnost• stav komunikací• nedostatek informačních materiálů zdarma• nekompletní nabídka produktů CR vybízející k vícedennímu pobytu• téměř žádné možnosti ke koupání• špatná materiálně-technická základna pro rekreační sport
O - příležitosti	T - ohrožení
<ul style="list-style-type: none">• využitelnost mikroregionu pro celoroční formy cestovního ruchu• rozšíření nabídky doplňkových služeb• prodloužení doby pobytu turistů na Choustnicku• posílení kulturního a společenského dění• růst zájmu turistů o pobytu a volnočasové aktivity na venkově• růst disponibilních příjmů obyvatel• možnost finančního čerpání z fondů Evropské unie	<ul style="list-style-type: none">• blízkost silných, konkurenčních turistických destinací• nedostatek finančních prostředků na údržbu a opravy památek• podcenění významu cestovního ruchu pro rozvoj turistického mikroregionu• měnící se požadavky turistů• růst nároků hostů na kvalitu• devastace přírody a památek• nezájem místních obyvatel o podnikání v oblasti cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování

Odvozené strategie

Z výsledné SWOT analýzy bylo provedeno křížové odvození strategií a přístupů.

Strategie W-O (Mini – Maxi) – strategie zaměřená na odstranění slabých stránek využitím příležitostí, které destinace má.

- výstavba zařízení pro trávení volného času i za nepříznivého počasí ve spolupráci více podnikatelských subjektů s možností finančního čerpání z fondů Evropské unie (společenský sál, posilovna, fitness centrum, apod.),
- rozvoj vyvážené struktury ubytování a zlepšení architektonického vzhledu zastaralých objektů (jejich modernizace),
- zlepšení dopravy a stavu komunikací za finanční podpory z dotací a z fondů Evropské unie.

Strategie S-O (Maxi – Maxi) – strategie využívající silných stránek destinace ke zhodnocení příležitostí ve vnějším prostředí.

- prodloužení doby pobytu návštěvníků v mikroregionu díky vhodným podmínkám pro venkovskou turistiku a udržitelný cestovní ruch.

7. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Marketingový výzkum pro potřeby diplomové práce proběhl během letních prázdnin (červenec, srpen 2007) v mikroregionu Sdružení obcí Pod horou, konkrétně v obci Choustník. Cílem terénního šetření bylo zjistit motivy návštěvy a spokojenost návštěvníků. Dotazování bylo založeno na přímé komunikaci s respondentem na základě dotazníku. Celkem bylo osloveno 100 návštěvníků, výběr byl náhodný.

Anonymní dotazník obsahoval 12 otázek. Otázky byly uzavřeného typu a kromě první otázky byla povolena pouze jedna odpověď.

Návštěvníci byli dotazováni mimo jiné na důvod návštěvy obce Choustník, délku pobytu, způsob dopravy, zdroje informací o mikroregionu či na spokojenost s nabízenými službami v obci a jejím okolí.

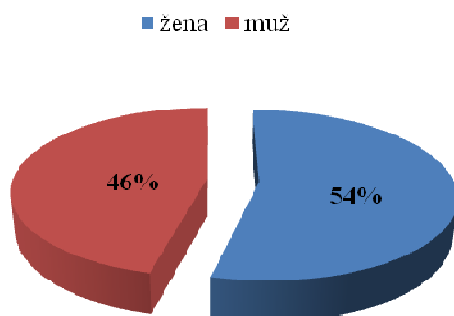
Na konci dotazníku byl respondent identifikován podle pohlaví, věku, dosaženém vzdělání a místa trvalého bydliště.

Výsledky dotazníku byly zpracovány pomocí Microsoftu Office Excel a dány do přehledných grafů. Konkrétní podobu dotazníku naleznete v příloze č. 2.

7.1 Profil návštěvníků

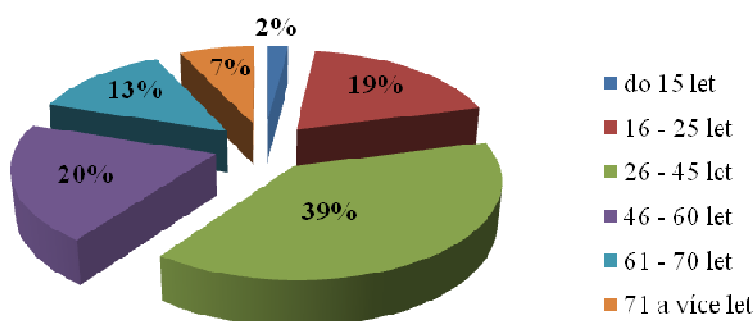
Terénního šetření se zúčastnilo celkem 100 osob, z toho 46 žen a 54 mužů.

Graf č. 3: Struktura návštěvníků podle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

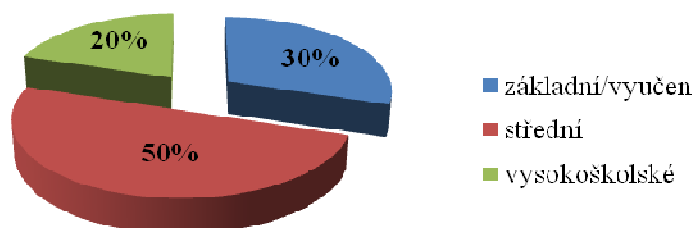
Graf č. 4: Struktura návštěvníků podle věku

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce dotázaných návštěvníků bylo ve věku 26 – 45 let (39%). Druhou nejpočetnější skupinu tvořili turisté ve věkovém rozmezí 46 – 60 let (20%). Na dalších místech se umístili mladí lidé 16 – 25 let (19%), důchodci 61 – 70 let (13%), nejméně návštěvníků bylo mladších 15 let (2%).

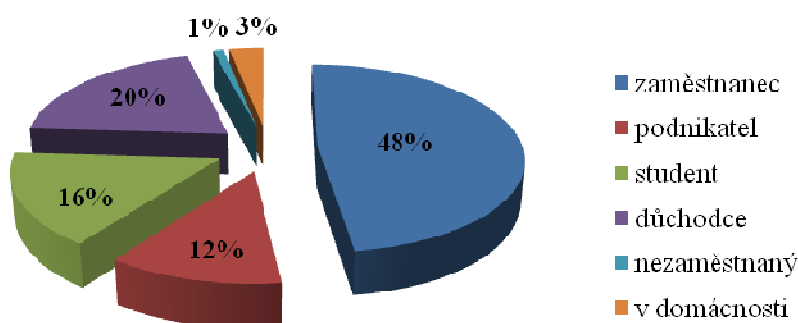
Graf č. 5: Struktura návštěvníků podle vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

Polovina všech oslovených respondentů (50%) měla ukončené středoškolské vzdělání. Následovali návštěvníci vyučení nebo se základním vzděláním (30%), nejméně bylo vysokoškoláků (20%).

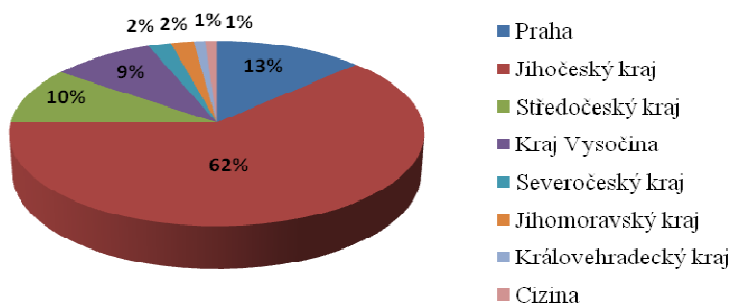
Graf č. 6: Struktura návštěvníků podle zaměstnání

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi oslovenými turisty bylo nejvíce zaměstnanců (48%), s 20% následovali důchodci a studenti (16%). Mezi návštěvníky bylo 12% podnikatelů, 3% žen v domácnosti a pouze 1% nezaměstnaných.

Graf č. 7: Struktura návštěvníků podle místa bydliště (kraje)

Zdroj: vlastní zpracování

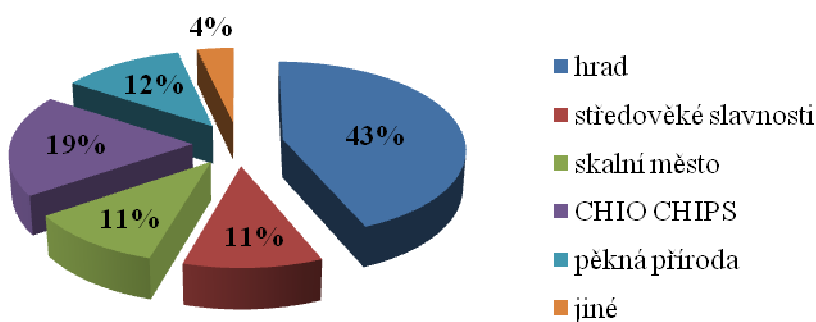
Celých 62 % návštěvníků pocházelo z Jihočeského kraje. S 13% následovala Praha, hlavně díky chatařům a chalupářům, kteří jezdí do Choustníka strávit víkend či dovolenou. Středočeský kraj byl zastoupen 10%, Kraj Vysočina získal 9%, nejméně návštěvníků bylo z Královéhradeckého kraje a osloven byl také jeden cizinec.

7.2 Výsledky dotazníkového šetření ve vybrané oblasti

S dotazníkem zaměřeným na obec Choustník a její okolí bylo osobní formou osloveno 100 respondentů. Výsledky jsou utříděny podle jednotlivých otázek dotazníku.

1. Co se Vám vybaví, když se řekne Choustník?

Graf č. 8: Co se turistům vybaví při slově Choustník

Zdroj: vlastní zpracování

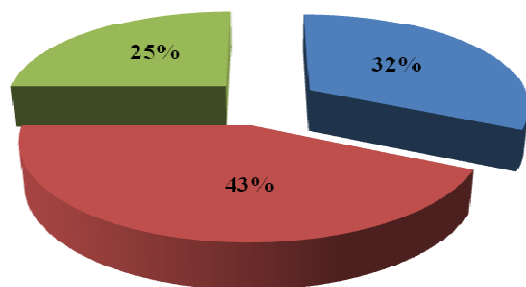
V první otázce měli turisté odpovědět, co se jim vybaví, když se řekne Choustník. Pouze v tomto dotazu mohli zaškrtnout více než jednu odpověď. Výsledek otázky není nikterak překvapivý. Nejvíce turistů (43%) si jako první vybaví hrad. Z toho lze odvodit, že hrad je hlavním turistickým lákadlem mikroregionu. Na druhém místě se umístila výrobní bramborových lupínků CHIO CHIPS (19%), což trochu překvapením je. Třetí místo obsadila pěkná příroda (12%) a pouze o jedno procento méně (11%) získalo skalní město shodně se středověkými slavnostmi. Na posledním místě se umístila odpověď „jiné“ se čtyřmi procenty.

2. Kolikrát jste již Choustník navštívil(a)?

Cílem otázky bylo zjistit, zda mezi celkovým počtem návštěvníků Choustnicka převažují turisté, kteří oblast navštívili poprvé, nebo turisté, kteří sem jezdí opakovaně.

Graf č. 9: Turisté podle četnosti návštěv Choustnicka

■ jsem zde poprvé ■ byl/a jsem zde několikrát ■ jezdím jsem často

Zdroj: vlastní zpracování

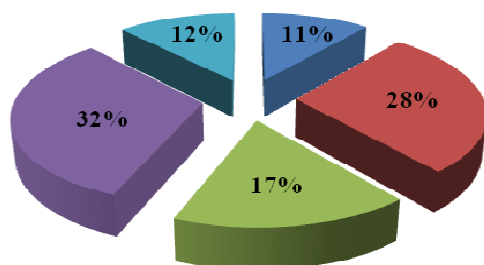
Z grafu vyplývá, že celkem 43% turistů již někdy Choustnicko navštívili. Odpověď „jsem zde poprvé“ zaškrtnulo 32% respondentů, 25% návštěvníků jezdí do oblasti často.

3. Jaký je důvod Vaší návštěvy obce Choustník?

Důvody, které motivují turisty k návštěvě Choustníka, shrnuje graf č. 10.

Graf č. 10: Důvod návštěvy obce Choustník

■ rekreační ■ poznávací
■ sportovní ■ návštěva známých a příbuzných
■ jiný důvod

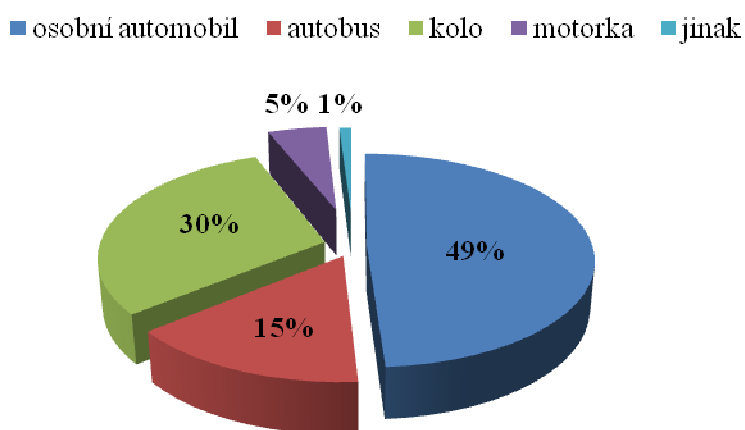

Zdroj: vlastní zpracování

Jako hlavní důvod návštěvy respondenti uváděli návštěvu známých a příbuzných (32%). S 28% následovalo strávení poznávací dovolené, za sportovní dovolenou přijelo 17% dotázaných, rekreační dovolenou zde strávilo 11% návštěvníků, jiný důvod návštěvy obce uvedlo 12% respondentů.

4. Jak jste do Choustníka přijel(a)?

Graf č. 11: Způsob dopravy návštěvníků

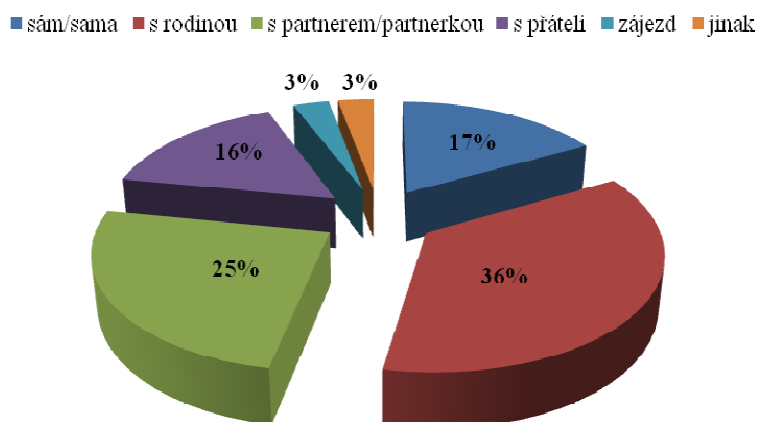

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 11 je vidět, že téměř polovina dotázaných turistů (49%) přijelo do sledované oblasti osobním automobilem. Další významnou skupinu tvoří „kolaři“ (30%). Z toho je patrné, že Choustnicko je u cyklistů velmi oblíbeným a vyhledávaným místem pro své výlety. Na dalším místě skončil jako druh použitého dopravního prostředku autobus (15%), motorka (5%) a jiný způsob dopravy (1%).

5. S kým cestujete?

Graf č. 12: Návštěvníci podle toho, s kým přijeli

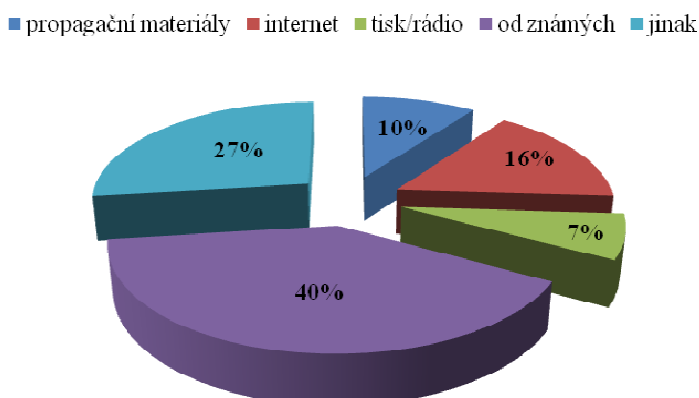

Zdroj: vlastní zpracování

Celých 36 % návštěvníků přijelo do Choustníka s rodinou. Následuje početná skupina cestujících partnerů (25%), silně zastoupená je také skupina turistů, kteří přijeli sami (17%). S přáteli přijelo do obce 16% dotázaných, se 3% jsou zastoupeny odpovědi „zájezd“ a „jinak“.

6. Odkud jste se o Choustníku dozvěděl(a)?

Graf č. 13: Zdroje informací o Choustníku

Zdroj: vlastní zpracování

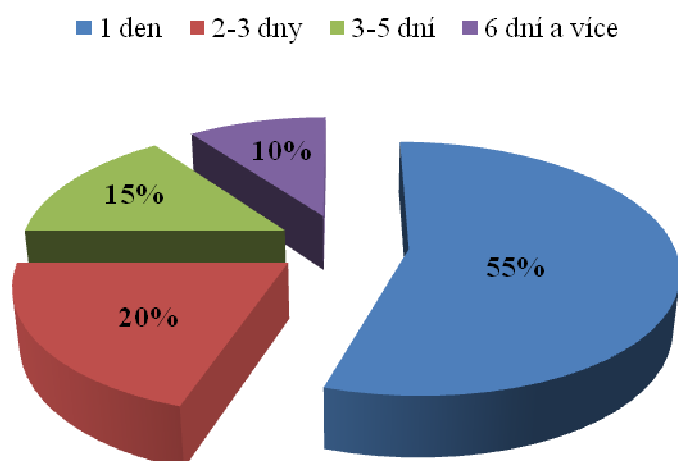
Nejčastěji motivovaly turisty k návštěvě Choustníka reference od známých a přátel (40%), časté byly také odpovědi „jinak“ (27%). Ve většině případů šlo o odpovědi typu: bydlím nedaleko, znám odjakživa, ze školy, je to samozřejmost. Vysoký počet těchto odpovědí je dán tím, že 62% návštěvníků pocházelo z Jihočeského kraje.

Z průzkumu dále vyplynulo, že ostatní informační zdroje jsou pro turisty téměř zanedbatelné. Internet jako pramen informací uvedlo 16%, propagační materiály 10% a nejméně návštěvníků zvolilo tisk či rádio (7%).

7. Jak dlouho se v Choustníku či okolí zdržíte?

Otázka na délku pobytu v mikroregionu měla odlišit jednodenní výletníky od vícedenních návštěvníků.

Graf č. 14: Délka pobytu návštěvníků na Choustnicku

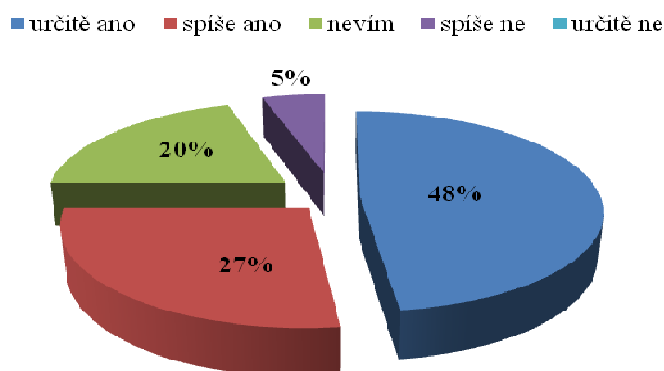

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 14 vyplývá, že více jak polovina oslovených turistů (55%) se v Choustníku a okolí zdrží pouze 1 den, což je dáno hlavně tím, že v oblasti chybí možnost ubytování. 20 % dotázaných respondentů uvedlo délku pobytu 2-3 dny, 3-5 dní zvolilo 15% návštěvníků, nejméně jsou zastoupeny pobyty o délce trvání 6 dnů a více (10%).

8. Plánujete Choustník a okolí ještě někdy navštívit?

Graf č. 15: Možné budoucí návštěvy

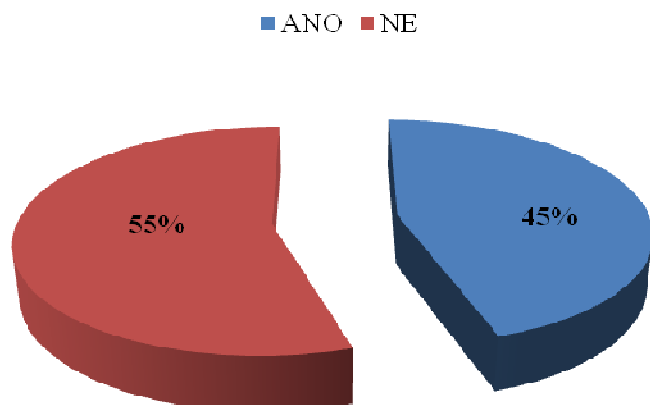

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř polovina dotázaných návštěvníků (48%) uvedla, že určitě v budoucnu Choustník navštíví. Pro variantu „spíše ano“ se rozhodlo 27% turistů, 20% respondentů uvedlo odpověď „nevím“. Pouze 5% oslovených turistů Choustník spíše nenavštíví.

9. Jste v Choustníku nebo v jeho okolí ubytován(a)?

Graf č. 16: Návštěvníci podle toho, zda jsou v Choustníku ubytováni

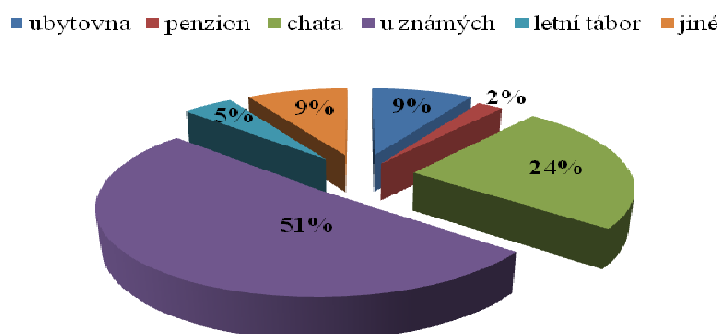

Zdroj: vlastní zpracování

V otázce č. 9 měli turisté odpovědět na otázku, zda jsou v Choustníku či okolí ubytováni. Ze 100 oslovených respondentů jich bylo ubytováno 45%.

10. Typ ubytovacího zařízení

Graf č. 17: Typ ubytovacího zařízení

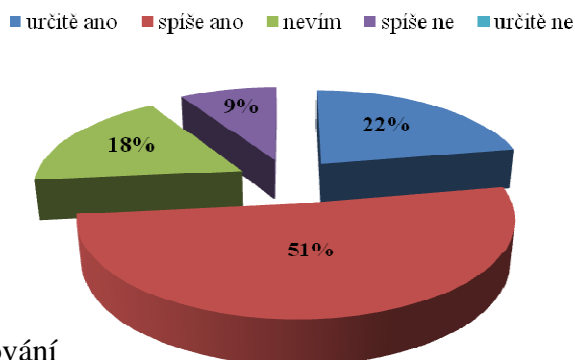
Zdroj: vlastní zpracování

Ze 45 ubytovaných turistů uvedla více než polovina (51%) z nich, že jsou ubytováni u známých. 24% návštěvníků uvedlo jako typ ubytovacího zařízení chatu, pouze 9% ubytovaných respondentů využilo ubytovnu či jinou možnost ubytování, 5% strávilo volno na letním táboře, penzion si vybrali pouze 2% turistů.

11. Byl(a) jste spokojen(a) s kvalitou nabízených služeb?

Otázka č. 11 se vztahovala k otázce č. 10, turisté měli tedy uvést, jak byli spokojeni s kvalitou služeb v ubytovacím zařízení.

Graf č. 18: Spokojenost návštěvníků s kvalitou ubytovacích služeb

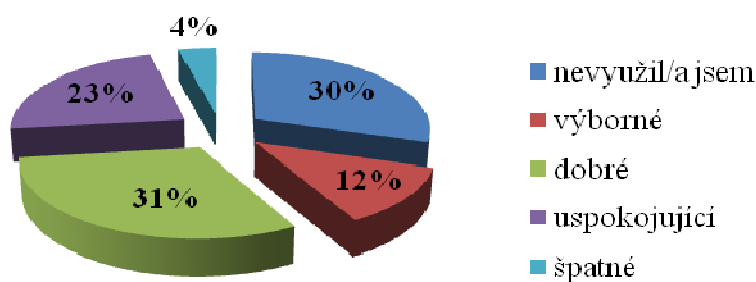
Zdroj: vlastní zpracování

Více než polovina ubytovaných (51%) byla s kvalitou nabízených služeb převážně spokojena. Spokojenost téměř bez výhrad uvedlo 22% ubytovaných turistů, pro odpověď „nevím“ se rozhodlo 18% ubytovaných návštěvníků. 9% ubytovaných spokojeno spíše nebylo.

12. Jak byste zhodnotil(a) kvalitu následujících služeb v Choustníku a jejím okolí?

V otázce č. 12 měli turisté zhodnotit kvalitu stravování, kulturního a sportovního vyžití a jiných nabízených služeb. Vybrat si mohli z pěti nabízených možností: nevyužil jsem, výborné, dobré, uspokojující a špatné. Výsledky hodnocení jsou uvedeny v následujících grafech.

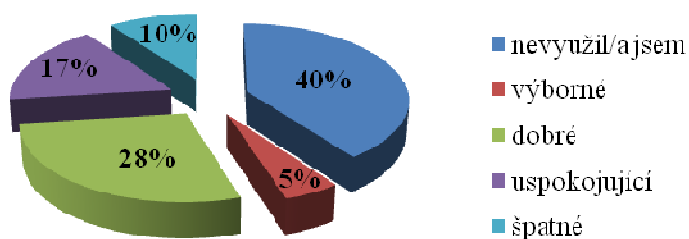
Graf č. 19: Kvalita stravování

Zdroj: vlastní zpracování

31% návštěvníků hodnotí stravování v Choustníku jako dobré. Pouze o 1% méně (30%) turistů stravování v obci nevyužilo. Jako uspokojující ho shledává 23% respondentů, pouze dvanácti procentům se zdá výborné. Jako špatné ho vidí 4% turistů.

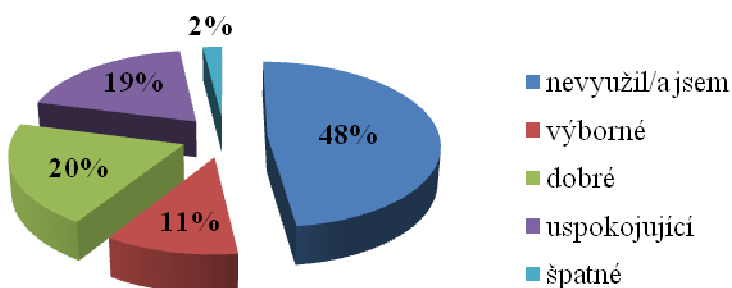
Graf č. 20: Kulturní vyžití

Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče kulturního vyžití, 40% návštěvníků ho vůbec nevyužila. Na dobré úrovni ho sledává 28% dotázaných návštěvníků, za uspokojující ho považuje 17% turistů. S 10% následuje špatná úroveň, pouhých 5% dotázaných si myslí, že je na výborné úrovni.

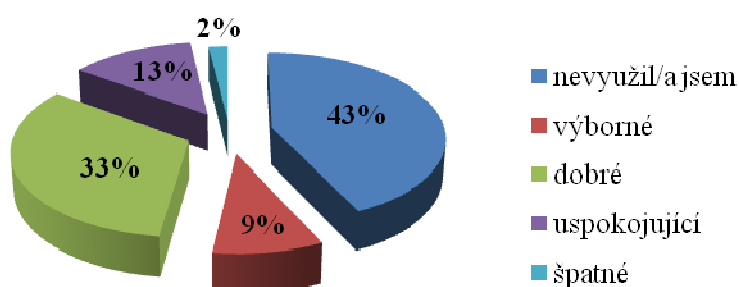
Graf č. 21: Sportovní vyžití

Zdroj: vlastní zpracování

Sportovní vyžití nevyužila téměř polovina (48%) dotázaných. Jako dobré ho vidí 20% respondentů, uspokojující o 1% méně (19%). Že je výborné si myslí 11% návštěvníků. Za špatné ho považuje 2% turistů.

Graf č. 22: Ostatní služby

Zdroj: vlastní zpracování

Ostatní služby, do kterých lze zařadit např. poštu, kadeřnictví, nákup v některém z obchodů, nákup pohonných hmot aj., nevyužilo 43% oslovených návštěvníků. Možnost „dobré“ uvedlo 33% dotázaných, následuje s 13% varianta „uspokojující“, pouhých 9% turistů si myslí, že jsou doplňkové služby na výborné úrovni. Že by se měly služby výrazně zlepšit si myslí 2% turistů.

7.3 Výsledek průzkumu – profil návštěvníka

Průzkum osvětlil vyslovené otázky týkající se specifík návštěvníka mikroregionu, jeho pobytu i preferencí. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že turisté přijíždějí do mikroregionu za poznáním či návštěvou známých. Převládají jednodenní návštěvníci a zdrží-li se déle, pak nejčastěji 2-3 dny. Svůj pobyt v mikroregionu si plánují a organizují sami.

Profil návštěvníka Choustnicka

- muž nebo žena ve věku 26 – 45 let
- na návštěvě příbuzných a známých nebo poznávací dovolené
- doprava osobním automobilem
- jednotlivec s rodinou
- na jednodenním výletě

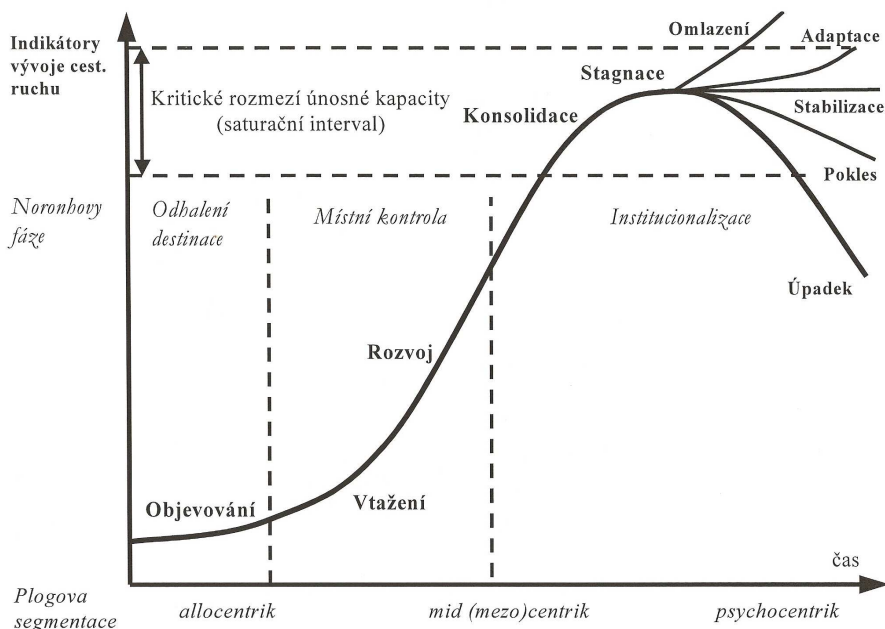
- návštěva oblasti dle referencí od přátel
- využívající částečně stravovací zařízení
- původ respondentů z Jihočeského kraje

7.4 Životní cyklus destinace v mikroregionu Sdružení obcí Pod horou

Životní cyklus destinace⁴⁹ (ŽCD) je koncepce schematizující vývoj destinace na základě vývoje parametrů, které kvantitativně charakterizují rozvoj cestovního ruchu. Pro konkrétní destinaci je nutné dosadit konkrétní kvantitativní údaje, provést šetření rezidentů i návštěvníků. Jedná se o teoretický, hypotetický model, který poskytuje konceptuální rámec pro studium (základní i aplikovaný výzkum) vývoje turistické destinace. Představuje jednu z mnoha aplikací klasické křivky životního cyklu výrobku, zavedenou ekonomy Pollim a Cookem (1969) a tradičně používanou v marketingu. Přístup byl uceleně zaveden Butlerem (1980).

Na obrázku je znázorněn Butlerův model, nejčastěji používaný model životního cyklu destinace, doplněný o typologizaci návštěvníků (Plog 1973) a Noronhovy (1976) fáze.

Obrázek č. 23

Životní cyklus destinace: Butler (1980), Noronha (1976), Plog (1973)

⁴⁹ Zelenka, J., Pásková, M.: Cestovní ruch. Výkladový slovník. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.

Mikroregion Sdružení obcí Pod horou se podle Butlerova konceptu životního cyklu destinací v současné době nachází ve fázi objevení.

Tato fáze se vyznačuje následujícími charakteristikami:

- do nové destinace zpravidla zcela neorganizovaně proudí malý počet individuálních návštěvníků, převážně inovativního typu, preferující dobrodružnější formu cestování, které si zpravidla zajišťuje vlastními silami a na základě vlastních znalostí,
- návštěvnost území prozatím nevykazuje velké známky pravidelnosti,
- díky prozatím téměř žádné suprastruktúře cestovního ruchu (zejména ubytovacích kapacit), je míra využívání místní (původní, „neturistické“) infrastruktúry a intenzita kontaktu návštěvníků s místními obyvateli značná,
- návštěvníci tohoto typu jsou označováni jako alocentrici (Plog 1973, Smith 1990) nebo jako „objevovatelé“ (Cohen 1972, Noronha 1976),
- na fyzickou struktúru a sociální prostředí (ekonomický a společenský život místních obyvatel) destinace mají tito návštěvníci relativně malý vliv, ale zprostředkováním své zkušenosti dávají rozhodující impuls pro zvyšování návštěvnosti destinace náročnějším segmentem, vyhledávajícím relativně větší komfort a jistotu, i inovativním investorům.

Pro další rozvoj mikroregionu jako turistické destinace by bylo dobré dostat se alespoň do druhé etapy cyklu – fáze vtažení. Zde se již někteří místní obyvatelé začínají realizovat v podnikání v cestovním ruchu, poskytují služby a vybavenost obecně převážně či dokonce výlučně pro návštěvníky. Je to dáno hlavně nárůstem objemu a pravidelnosti návštěvnosti destinace.

Místní iniciativa v destinaci v této fázi vzrůstá přímo úměrně zvyšujícím se nárokům návštěvníků. Postupně se formují různé formy promotion cestovního ruchu, začínají se projevovat sezónnost a změny v místní sociální struktúře, rozvoj cestovního ruchu začíná nabývat jisté úroveň organizovanosti, začínají se projevovat první tlaky na samosprávu a veřejné instituce ve smyslu zabezpečení infrastruktúry cestovního ruchu.

8. SYNTÉZA

Na základě provedené situační a SWOT analýzy bylo vytvořeno několik návrhů a byly stanoveny základní problémové oblasti nevyužitého potenciálu cestovního ruchu na Choustnicku. Zlepšením stávající situace v těchto problémových oblastech lze dosáhnout zvýšení návštěvnosti této oblasti a tím i rozvoje cestovního ruchu, který může znamenat rozvoj mikroregionu i v jiných oblastech. Na základě uvedených skutečností lze stanovit návrh oblastí pro strategii rozvoje zkoumaného mikroregionu.

8.1 Návrhy v oblasti organizace cestovního ruchu

Vytvořit organizaci cestovního ruchu

Každá turistická destinace potřebuje profesionální management, který by ji řídil. Dle provedené analýzy chybí na Choustnicku jednotný systém řízení destinace, v rámci organizační strukturu mikroregionu nejsou ani cestovním ruchem pověřeny konkrétní osoby. Pro potřeby destinačního managementu je třeba vytvořit organizační systém zaměřený na řízení destinace v oblasti prosazování destinace na trhu.

Destinační management = organizace cestovního ruchu je soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. Výsledkem takového procesu jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu, společné sdílené logo, značka kvality, iniciace partnerství soukromého a veřejného sektoru cestovního ruchu, podpora vzniku sdružení a organizací.

Při kvalitním managementu je cestovní ruch přínosem pro mikroregion především v oblasti ochrany životního prostředí, sociálně – kulturní a ekonomické oblasti.

Strategické plánování a management rozvoje cestovního ruchu v zájmu dosažení cílů jsou pro region klíčové. Je třeba, aby ti, kteří jsou odpovědní za rozvoj regionu, mysleli integrovaně a ne jenom operativně řešili problémy rozvoje cestovního ruchu. Všichni zainteresovaní v mikroregionu, včetně obyvatelů, by měli mít stejný cíl – ochránit zdroje, které danou oblast dělají výjimečnou a přitahují návštěvníky.

V mikroregionu je tudíž téměř nutností, aby fungovala organizace, která bude iniciovat a řídit celý proces rozvoje cestovního ruchu ve spolupráci se soukromým i státním sektorem a

místními obyvateli. V organizaci cestovního ruchu (OCR) by v této souvislosti měly být zastoupeny podnikatelské subjekty, občanské a kulturní organizace, orgány státní správy, orgány místních samospráv a obyvatelé mikroregionu.

Dosažení cílů cestovního ruchu v dynamicky se měnícím prostředí je možné jen pomocí kvalitně zpracovaných strategických plánů. OCR musí mít funkční organizační strukturu, aby mohla strategii úspěšně implementovat.

Univerzální postup na vytvoření organizační struktury OCR neexistuje a její výběr pro mikroregion Sdružení obcí Pod horou bude záviset na jeho vnitřních podmínkách.

Organizace cestovního ruchu potřebuje na vykonávání své činnosti finanční prostředky. Vytvářet by je mohla především z těchto zdrojů:

- členské příspěvky (členů sdružení – fyzických a právnických osob)
- příspěvky od obcí
- místní poplatky (zákonem stanovené poplatky)
- fondy Evropské unie (PHARE, SAPARD)
- strukturální fondy Evropské unie
- záruční, příspěvkové, úvěrové programy a fondy

Rozdrobená struktura venkovských obcí a sídel však poukazuje na to, že vytvořit jednotnou organizaci cestovního ruchu v mikroregionu Sdružení obcí Pod horou rozhodně nebude jednoduchou záležitostí. Množství malých samosprávných obcí se pro tento mikroregion stává jednoznačně slabou stránkou, která je ještě navíc posílena neexistencí turistického informačního centra, a tedy potenciálního sídla řídicí instituce cestovního ruchu. Malé obce disponují pouze minimální velikostí rozpočtů, které způsobují nedostatek veřejných zdrojů, jež navíc není doplněn potřebnými prostředky ze zdrojů soukromých. Je tak zřejmé, že bez pomoci dotací a nutné spolupráce obcí a podnikatelských subjektů, jež zatím v oblasti bohužel chybí, není možné dosáhnout jednotného marketingového řízení.

Návrh Strategie rozvoje mikroregionu Sdružení obcí Pod horou

Většina mikroregionů má v současné době vypracován aktuální rozvojový dokument pro své území, nebo alespoň takový dokument vytváří. Dle zjištěných informací však tento strategický plán v dobrovolném svazku obcí chybí. V minulosti se začala vypracovávat obsáhlá SWOT analýza, která však zatím nebyla dána do konečné podoby.

Strategie rozvoje mikroregionu je koncepční dokument, jehož cílem je koordinovat aktivity zaměřené na společné řešení problémů přesahujícího rámec jedné obce. Základním krokem je jednoznačné určení okruhu problémů, které jsou pro dané území společné a k jejichž řešení by aktivity mikroregionu měly přispět. Postup zpracování vychází z metody zahrnující provedení situační analýzy území, následně analýzy slabých a silných stránek, příležitostí a ohrožení (SWOT) a na závěr formulace strategie. Strategie je zaměřena nejen na definici dlouhodobých cílů a směrů, ale soustřeďuje se i na určení způsobu implementace, tj. odpovídá na otázku, jak organizačně zajistit realizaci strategie. Poslední částí strategie je sestavení akčního plánu, který stanoví počáteční soubor nejdůležitějších aktivit mikroregionu.

Dokument se skládá ze dvou hlavních částí. První (analytická) část obsahuje souhrnnou situační analýzu a SWOT analýzu sledovaného území. Protože jsem obě analýzy vypracovala a popsala v předchozích kapitolách, pokusila jsem se navrhnout možnou podobu strategické části.

Strategická vize

Strategická vize je popis ideálního výsledného stavu rozvoje mikroregionu v delším časovém horizontu (cca 5 let i více let), rámcově určující globální cíl a základní směry a očekávané výsledky rozvojového procesu.

Mikroregion sdružuje 15 obcí, které se nachází v blízkosti bývalého okresního města Tábor. V oblasti občanské vybavenosti je zajištěno pro místní občany základní i mateřské školství, za vyšším vzděláváním (střední, vyšší odborné) dojíždějí žáci do Tábora a Soběslavi. Je také zajištěna základní zdravotnická péče pro místní občany. V obci Tučapy je domov důchodců. V oblasti dopravy jsou obce napojeny na autobusovou dopravu, která propojuje všechny obce a zajišťuje jejich odvoz do okolních měst a vesnic. Snahou je zajistit optimální stav dopravy a kvalitní stav vozovek. V mikroregionu působí několik významných podniků, které se stávají zaměstnavateli nejen pro místní občany. Snahou obcí je podporovat zakládání podniků. V oblasti cestovního ruchu procházejí obcemi cyklotrasy, nachází se zde několik stravovacích zařízení. Infrastruktura cestovního ruchu bude ale i nadále podporována, aby se zájem o region zvýšil.

Sdružení obcí Pod horou je v roce 2013 mikroregion:

- s kvalitním bydlením, zejména pro mladé, poskytujícím možnosti kvalitního kulturního a sportovního vyžití,
- s vyrovnaným hospodařením umožňujícím investice a podporujícím drobné a střední podnikání a vytvořenou infrastrukturou pro cestovní ruch,
- s vybudovanou funkční a udržovanou technickou a dopravní infrastrukturou,
- s vybudovanými prvky občanské společnosti.

Strategické cíle

Strategické cíle jsou základní vývojové tendence dlouhodobého rozvoje mikroregionu, směřující k naplnění vize.

V návaznosti na strategickou vizi jsem stanovila tyto strategické cíle:

- dobudovat turistickou a dopravní infrastrukturu a připravit nové lokality,
- podporovat trvalé bydlení v mikroregionu a zajistit dostupnost všech služeb,
- zvýšit kapacitu získání finančních prostředků.

Jelikož je tématem mé diplomové práce nevyužitý potenciál cestovního ruchu, navrhla jsem ještě několik možných strategických cílů právě v této oblasti a opatření k jejich naplňování.

- usměrnění návštěvnosti a dalšího rozvoje cestovního ruchu v území
 - dobudování sítě cyklostezek a cyklotras s ohledem na vytíženost lokalit
 - podpora rozvoje služeb cestovního ruchu při dodržení tradičních standardů kvality
- vybudování fungujících a účinných forem promotion v oblasti cestovního ruchu
 - vytvoření loga mikroregionu
 - vydávání reklamních materiálů – informačních letáků
 - vytvoření turistického informačního centra
- rozvoj venkovských forem turistického ruchu
 - zmapování funkčních a potenciálních služeb venkovské turistiky
 - stanovení standardů služeb pro poskytovatele ubytovacích služeb v rámci venkovské turistiky

Zpracování strategie rozvoje mikroregionu představuje dlouhodobý úkol, který umožňuje dobře poznat spravované území, nabízí možnosti shrnutí vybraných zjištění a především nabízí možnosti pro uplatnění dlouhodobých strategických změn v celém území. Každá strategie představuje nabídku aktivit, které jsou zaměřeny na zlepšení sociálně ekonomického prostředí nebo jako pesimistická (varovná) strategie upozorňuje na možné důsledky současné nečinnosti nebo malé aktivity. Strategie sama o sobě však neznamena v žádném případě zlepšení. Každá strategie je pouze textem, který je doplněn více či méně zajímavými přílohami. Vlastní zlepšení situace v mikroregionu a odstranění některých problémů rozvoje je možné pouze za předpokladu realizace některých strategických záměrů nebo strategických cílů.

8.2 Konkrétní návrh v oblasti společenských atraktivit

Krčma v typickém středověkém stylu

Vzhledem k přítomnosti zříceniny historického hradu v obci Choustník by bylo možné využít budovu starého špýcharu a vybudovat zde středověkou krčmu. Špýchar leží cca 500 m od odpočívadla pod hradem přímo na turistické cestě na zříceninu.

V přízemí budovy by byla postavena „restaurace“ v typicky středověkém stylu dovedená do nejmenších detailů, tzn. dobové kostýmy obsluhujících pracovníků, mluva, zařízení, pokrmy a doprovodný program. Krčma by byla zpřístupněna celoročně, denně od 11 do 23 hodin.

Z důvodu nedostatečné kapacity ubytovacích zařízení by mohlo být první patro přestavěno na malý podkrovní „penzion“ s 5 – 6 pokoji.

Před špýcharem je dostatek místa na vybudování malého parkoviště, které by sloužilo hostům krčmy. Prostor by se dále mohl využít na pořádání letních slavností a posezení pod otevřeným nebem, např. pečení selátka.

***Příklady pokrmů:** utopenec z místního rybníka, domácí zelňačka, talíř pro chudého pocestného, hovězí biftek ze statného býka aj.*

Možnost vzhledu interiéru

Obrázek č. 24

Obrázek č. 26

Obrázek č. 25

Špýchar byl v restituci navrácen potomkům rodu Rohanů. Na opravě budovy začali pracovat už v loňském roce, kdy byla vyměněna střecha a zlikvidováno zařízení bývalé sýpky. Přestavba špýcharu je financována částečně z vlastních peněz, majitel by dále mohl využít různých dotací a fondů z Evropské unie a z podpory Ministerstva kultury ČR. To založilo pro rok 2008 nový dotační program „Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností“ Podobu programu naleznete v příloze č. 3.

8.3 Konkrétní návrhy v oblasti přírodních atraktivit

„Romantická zákoutí Choustnicka – pěší turistika pro každého“

Mikroregion Sdružení obcí Pod horou disponuje celou řadou přírodních atraktivit. Návštěvníci této oblasti mají tedy dobré podmínky pro pěší turistiku v zachovalém přírodním prostředí s poměrně širokou škálou kulturně-historických památek a tradiční venkovské architektury.

Produkt „Romantická zákoutí Choustnicka – pěší turistika pro každého“, jak už napovídá samotný název, je určen pro všechny tržní segmenty, tzn. jak pro domácí, tak zahraniční turisty, stejně jako pro jednodenní a vícedenní návštěvníky. V případě tuzemské klientely by se zaměřil především na rodiny s dětmi, mladé bezdětné páry a starší generace.

Stezka má plnit výchovnou funkci, neboť seznamuje návštěvníky s krásami přírody, které je třeba chránit a uchovávat pro další generace. Hlavním cílem výletu je zřícenina hradu Choustník.

Bylo by vhodné celou trasu doplnit o malá odpočívadla s lavičkami, odpadkové koše a u zajímavých přírodních atraktivit umístit informační tabule.

Popis trasy:

Choustník – Chrbonín (4 km) – Vlčeves (6,5 km) – Mlýny (9,5 km) – Choustník, hrad (13,5 km) – Choustník (15,5 km)

Podrobný popis trasy je uveden v příloze č. 4.

„Víkendové lezení na Choustníku“

Horolezecké víkendové výcviky by se mohly konat od dubna do října, dle zájmu. Akce by byly pořádány jak pro úplné začátečníky, tak i pro ty, kteří již nějaké zkušenosti mají.

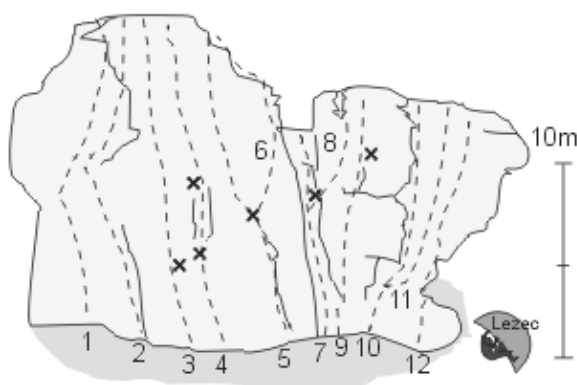
Výcviky by mohla zabezpečovat společnost Adrenalin sport, která má sídlo v nedalekém městě Planá nad Lužnicí a u níž by se potenciální zájemci mohli na výcvik přihlásit. Tam by si také mohli zapůjčit lezeckou výbavu. Samozřejmostí celé akce by byl dohled zkušeného horolezce.

Stravování by bylo zajištěno v restauraci „Stará hospoda“, nacházející se na náměstí v obci Choustník. Ubytování pro účastníky by bylo zabezpečeno buď v Družstevním domě v Choustníku, nebo by mohli stanovat na obecní louce pod hradem.

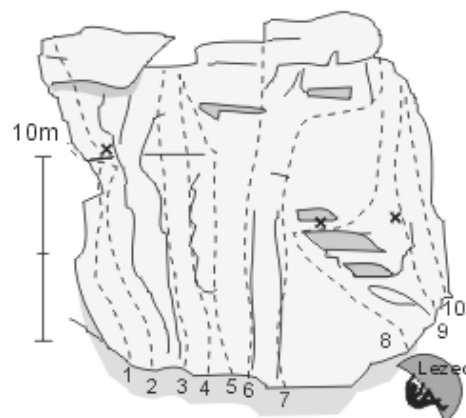
Výcviková oblast

Jedná se o vrch asi 20 km jihovýchodně od Tábora, na jehož vrcholu (672 m. n. m.) je pruh skal z hrubozrnných ortorul s příměsí černého turmalínu. Skály jsou jištěny fixními prostředky a lze zde nacvičovat téměř všechny způsoby lezení. Je zde řada cest klasifikace II – VI.

Obrázek č. 27

Obrázek č. 28

8.4 Konkrétní návrhy v oblasti prezentace mikroregionu

Návrh turistického informačního letáčku

Vzhledem k poměrně nedávnému vzniku zájmového sdružení obcí a krátké době trvání jeho existence se tento mikroregion (jako celek) z důvodu téměř nulové prezentace a propagace nestačil dostat do širšího podvědomí místních obyvatel, natož zdejších návštěvníků a turistů. Nenajdeme zde turistické informační centrum, na docela špatné úrovni je i propagace mikroregionu i jeho jednotlivých obcí v terénu (chybí poutače či tabule upozorňující na atraktivní místa regionu), také kvalitně zpracovaných aktuálních propagačních materiálů je jako šafránu.

Z tohoto důvodu jsem navrhla prospekt, ve kterém je mikroregion turistům představen. Ve zkrácené podobě jsem do něho uvedla nejdůležitější informace o oblasti a nejvýznamnějších obcí, které jsem doplnila vhodnými fotografiemi. Do letáčku jsem dále umístila mapku celého mikroregionu a několik více či méně známých cyklostezek. Na zadní stranu jsem vypsala několik typů na občerstvení, ubytování a na další možné výlety do blízkého či vzdáleného okolí.

Materiály (informační letáky, mapky, aj.) by bylo vhodné distribuovat zdarma do míst častého výskytu turistů, jako jsou např. ubytovací a stravovací zařízení (patří sem i místní obchody), benzínová čerpadla, pošty a samozřejmě by měly být k dispozici návštěvníkům na hradě Choustník. Letáček bych dále nabídla také do Informačního centra v Táboře a ve Veselí nad Lužnicí.

Informační materiály by měly být pokud možno vydávány v jazykových mutacích. Dále je nutné „prodávat“ mikroregion pod jednou, v širokém podvědomí akceptovanou marketingovou značkou, pokud možno se stejným logem (motivem, který bude propojovat různé edice a typy propagačních materiálů), na kterém se dohodnou zástupci všech obcí. Mikroregion by měl mít jednotný a neopakovatelný výraz pro veřejnost.

Letáček naleznete v příloze č. 5.

Prezentace mikroregionu Sdružení obcí Pod horou na internetu

Z provedeného dotazníkového šetření vyplynulo, že internet jako zdroj informací o sledovaném území využilo pouze 16% oslovených návštěvníků.

Snahou by tedy mělo být zvýšit informovanost o mikroregionu i jeho jednotlivých obcí prostřednictvím internetu (www stránek) a přispět tak ke zlepšení dostupnosti informací

týkajících se celkového rozvoje oblasti. Internetová prezentace Choustnicka musí vzhledem k turistům poskytnout údaje o celkovém charakteru mikroregionu, jeho rozsahu, umístění, o tom, jak se do oblasti dostat, jaké jsou v něm pamětihodnosti a přírodní zajímavosti, atd. Dále by zde měly být kontakty na ubytování, možnosti stravování a koupání. Informace o místních slavnostech a akcích, doporučené trasy na výlety a další služby turistům jsou také naprostou samozřejmostí. Stránky by měly být strukturovány podle jednotlivých cílových skupin – měly by obsahovat potřebné informace jak pro místní obyvatele a podnikatele, tak i pro potenciální investory. Velmi důležitá bude jejich aktualizace, za kterou by mohla být zodpovědná nově vybudovaná organizace cestovního ruchu.

9. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo na základě provedených analýz a terénního šetření charakterizovat rozvoj cestovního ruchu ve venkovském mikroregionu Sdružení obcí Pod horou a následně vypracovat několik návrhů, které by využily přednosti mikroregionu tak, aby co nejlépe odpovídaly přáním a potřebám vybraných skupin návštěvníků.

Na Choustnicku je venkovská turistika teprve v počátcích. Krajina mikroregionu, která téměř každého upoutá svou malebností a nezaměnitelnou atmosférou vesniček, lesů a neporušených přírodních scenérií, nabízí docela dobré předpoklady zejména pro letní turistiku a umožňuje zdejšími návštěvníkům využití pro rekreaci, sport i oddechovou činnost. V létě jsou zde vhodné podmínky pro pěší turistiku, cykloturistiku a houbaření. Významným fenoménem poslední doby je cykloturistika, která se silně podílí na návštěvnosti oblastí vhodných pro tento typ cestovního ruchu, tzn. i samotného Choustnicka. Územím mikroregionu prochází několik cyklotras IV. třídy.

Jedním z rozhodujících faktorů úspěšnosti mikroregionu v oblasti cestovního ruchu je širší nabídka a kvalita infrastruktury cestovního ruchu. Významně ovlivňují spokojenost návštěvníků a působí na jejich rozhodování, zda dané území ještě někdy navštíví. Jak vyplynulo z provedené situační analýzy, ve sledovaném území je nedostatečná a úzká nabídka zejména ubytovacích zařízení a doplňkových služeb. Na základě provedené situační analýzy v oblasti infrastruktury je zřejmé, že by se měli zástupci mikroregionu do budoucna zaměřit na vybavení oblasti infrastrukturou potřebnou pro sportovní (umožňující aktivnější trávení volného času či dovolené), kulturně-společenské a rekreační vyžití, pestřejší nabídku alternativních programů pro případ špatného počasí a na produkty spojené s aktivními pobyty (pěší, cykloturistikou a horolezectvím v letním období, běžeckým lyžováním v zimě) či na rozvoj agroturistiky.

Je potřeba mít na paměti, že z rozvoje nabídky a kvality infrastruktury cestovního ruchu, jenž bude v souladu s tendencemi trvale udržitelného rozvoje, budou mít prospěch nejen návštěvníci mikroregionu, ale také místní obyvatelé.

Pro stanovení prioritních cílů a opatření je třeba rovněž stanovit skupiny odborných pracovníků a zainteresovaných lidí (destinační management), kteří činnost v cestovním ruchu budou koordinovat a jednotlivá opatření naplňovat. Úkolem destinačního managementu pak bude prosazování destinace a jejích produktů na trhu cestovního ruchu.

Podaří-li se propojit zájmy turistů s aktivitami státní správy, samosprávy a podnikatelského zázemí, bude vytvořena ta správná základna pro další rozvoj mikroregionu, a to nejen na poli cestovního ruchu, ale i v dalších souvisejících oborech.

Venkovská turistika je v České republice stále nevyužitou, nicméně opěvovanou a navíc dotačně podporovanou příležitostí pro rozvoj venkovských oblastí. Zachovalou přírodu, venkovský penzion či ubytování na statku, cyklotrasy či koupání v rybníku však dnes již nelze považovat za lákadlo, které by návštěvníky přitáhlo. Většina turistů je totiž považuje za standardní nabídku, kterou dnes nabízí kde kdo.

A jak tedy návštěvníky do venkovských oblastí nalákat? Odborníci na cestovní ruch hovoří o „zážitkové turistice“. Už není příliš podstatné, kam jedete, zda tam mají hory a lesy, rovinu a rybníky, ale především co netradičního tam návštěvník může prožít, zda má možnost proniknout do života místních lidí, co si může vyzkoušet na vlastní kůži. Odjíždět domů musí pln dojmů, netradičních zážitků a nových zkušeností.

Závěrem celé diplomové práce lze konstatovat, že z hlediska návštěvnosti patří posuzovaný mikroregion spíše k podprůměru. Příčiny tohoto stavu je možné spatřovat v nevyhovující infrastruktuře cestovního ruchu, která negativním způsobem ovlivňuje návštěvnost a rovněž průměrnou délku pobytu turistů v mikroregionu, dále v nedostatečné a nekoordinované propagaci památek na trhu cestovního ruchu a v nedostatečné nabídce tématicky zaměřených produktů cestovního ruchu.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že turisté přijíždějí do mikroregionu za poznáním či návštěvou známých. Převládají jednodenní návštěvníci a svůj pobyt v mikroregionu si plánují a organizují sami.

Z hlediska rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Sdružení obcí Pod horou je důležité, aby se prodloužila doba turistů strávená v oblasti, aby využívali co nejvíce nabízených služeb a aby byl zájem o případné vytvořené turistické produkty.

Provedení verifikace hypotéz

- „V současnosti je mikroregion částečně přitažlivou destinací s nabídkou příležitostí využitelných zejména pro jednodenní pobyty“.

Hypotéza výzkumem částečně potvrzena.

- „Mikroregion Sdružení obcí Pod horou má poměrně nízkou vybavenost infrastruktury a služeb pro cestovní ruch“.

Hypotéza výzkumem potvrzena.

- „Jako hlavní zdroj při získávání informací o oblasti slouží turistům internet“.

Hypotéza výzkumem vyvrácena.

- „Venkovská turistika nabízí možnost rozvoje perspektivních forem turistiky, zejména pěší a cykloturistiky“.

Hypotéza výzkumem potvrzena.

10. RESUME

The aim of this diploma work was, on the basis of the performed analysis and the field investigation, to characterize the tourist trade development in the rural microregion "Association of the villages bellow the mountain" and subsequently work up several suggestions, which would use the microregion priorities, so as that they would correspond bestly to wishes, requirements and needs of the selected groups of visitors.

In Choustník region the rural tourism is only at its beginnings. The microregion landscape, which attracts nearly everyone by its beauty and unchangeable atmosphere of small vilages, forests and intact natural sceneries, offers quite good premises for especially summer tourism and enables making the best of recreation, sport and relaxing activities to resident visitors. During the summer there are suitable conditions for hiking, cycling and mushroom-picking.

One of the main determining factors of microregion success in the sphere of tourist trade is the offer breadth and the quality of tourist trade infra-structure. It significantly affect the visitors satisfaction and it also influence their decision, if they would visit the region again. As it resulted in the performed situation analysis, in the pursued region there is the insufficient and narrow offer of the accomodation and supplementary services.

For the priority aims and measures determination it is necessary to specify the groups of skilled workers and involved people, who will coordinate the activity in tourist trade and who will be completing the particular measures.

At the end of the diploma work, it can be stated, that from the point of attendance, the above mentioned microregion pertains rather to substandard. The results of this state can be seen in the inconvenient infra-structure of the tourist trade, which in the negative way influences the attendance and also the average stay length of the tourist in microregion, further in the insufficient and badly co-ordinated publicity of the sights in the tourist trade market and in the inadequate offer of the thematicly directed tourist trade products.

11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A DALŠÍCH PRAMENŮ

Odborné publikace

- ČERTÍK, M.: Cestovní ruch, vývoj, organizace a řízení. Praha: OFF, 2001.
- HESKOVÁ, M.: Analýza destinačních managementů v cestovním ruchu na příkladech České republiky a Rakouska. Kartprint, 2004.
- HOLEČEK, M. K., MARIOT, P., STRÍDA, M.: Zeměpis cestovního ruchu. Praha: Česká geografická společnost, 1999.
- HORÁKOVÁ, H.: Strategický marketing. Praha: Grada Publishing, 2001.
- KIRÁL'OVÁ, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha: EKOPRESS, 2003.
- KOTLER, P.: Marketing Management. Praha: Victoria Publishing, 1991.
- MORRISON, A. M.: Marketing pohostinství a cestovního ruchu. Praha: Victoria Publishing, 1995.
- NĚMČANSKÝ, M.: Agroturistika. Slezská univerzita Opava. Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 1996.
- ORIEŠKA, J.: Technika služeb cestovního ruchu. Praha: IDEA SERVIS, 1996.
- PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: Cestovní ruch. Výkladový slovník. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.
- POUROVÁ, M.: Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice. ČZÚ Praha, 2000.
- STRÍBRNÁ, M.: Venkovská turistika a agroturistika. Praha: Profi Press, s.r.o., 2005.
- VANĚČEK, D.: Agroturistika. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 1997.

Další pomocné materiály

- FORET, M., FORETOVÁ, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada, 2001.
- GANDELOVÁ, K.: Doktorská dizertační práce „Marketing cestovního ruchu v oblasti Žďárska“. MZLU Brno, 2002.
- HRALA, V.: Geografie cestovního ruchu. Praha: Idea Servis, 1997.
- JANEČKOVÁ, L., VAŠTÍKOVÁ, M.: Marketing měst a obcí. Praha: Grada, 1999.

JANOTKA, K.: Venkovská turistika a agroturistika: specifické segmenty CR. Pardubice: SOŠ CR, 1999.

KRÁLOVÁ, T.: Agroturistika bez systému a podpor. Zemědělec č. 40/2001, Praha 2001.

ŠMAHEL, F.: Dějiny Tábora I/1, I/2. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1989.

Dotační věstník - měsíčník vydavatelství ECONOMIA, ročník 3, dvojčíslo 07-08/2007.

Publikace Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Propagační materiály obcí.

Elektronické zdroje

<http://www.choustnik.obecniurad.net>

<http://www.tucapy.cz>

<http://www.obeckosice.cz>

<http://www.obecmyslkovice.cz>

<http://www.obecmlyny.cz>

<http://www.obecdirma.cz>

<http://www.chotemice.cz>

<http://www.radenin.taborsko.cz>

<http://www.jiznicechy.org>

<http://www.rozhlednyunas.cz>

<http://www.hrady.cz>

<http://www.detenice.cz>

<http://www.kocanek.borec.cz>

<http://www.svazvt.cz>

<http://www.mpo.cz>

<http://www.projekty.nazory.cz>

<http://www.vzdelavanivcr.cz>

<http://www.rozvojvenkova.cz>

<http://www.eceat.cz>

<http://www.aspida.cz>

<http://www.horydoly.cz>

<http://www.risy.cz>

<http://www.penzion-wratislav.cz>

<http://www.ceskystatistickyurad.cz>

12. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Mapa mikroregionu Sdružení obcí Pod horou

Příloha č. 2: Dotazník pro návštěvníky obce Choustník

Příloha č. 3: Dotační program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Příloha č. 4: Turistický produkt Romantická zákoutí Choustnicka – pěší turistika pro každého

Příloha č. 5: Turistický letáček o mikroregionu Sdružení obcí Pod horou

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Mikroregion Pod horou

Tabulka č. 2: Počet obyvatel v obcích mikroregionu Sdružení obcí Pod horou v letech 2005 – 2006

Tabulka č. 3: Věková struktura obyvatel podle ekonomické aktivity (%)

Tabulka č. 4: Velikostní struktura obcí podle počtu obyvatel

Tabulka č. 5: Silné a slabé stránky mikroregionu

Tabulka č. 6: Matice vlivu a závažnosti

Tabulka č. 7: Matice příležitostí

Tabulka č. 8: Matice ohrožení

Tabulka č. 9: Výsledek SWOT analýzy

Seznam grafů

Graf č. 1: Věková struktura obyvatel

Graf č. 2: Počet obcí podle velikosti

Graf č. 3: Struktura návštěvníků podle pohlaví

Graf č. 4: Struktura návštěvníků podle věku

Graf č. 5: Struktura návštěvníků podle vzdělání

Graf č. 6: Struktura návštěvníků podle zaměstnání

Graf č. 7: Struktura návštěvníků podle místa bydliště

Graf č. 8: Co se turistům vybaví při slově Choustník

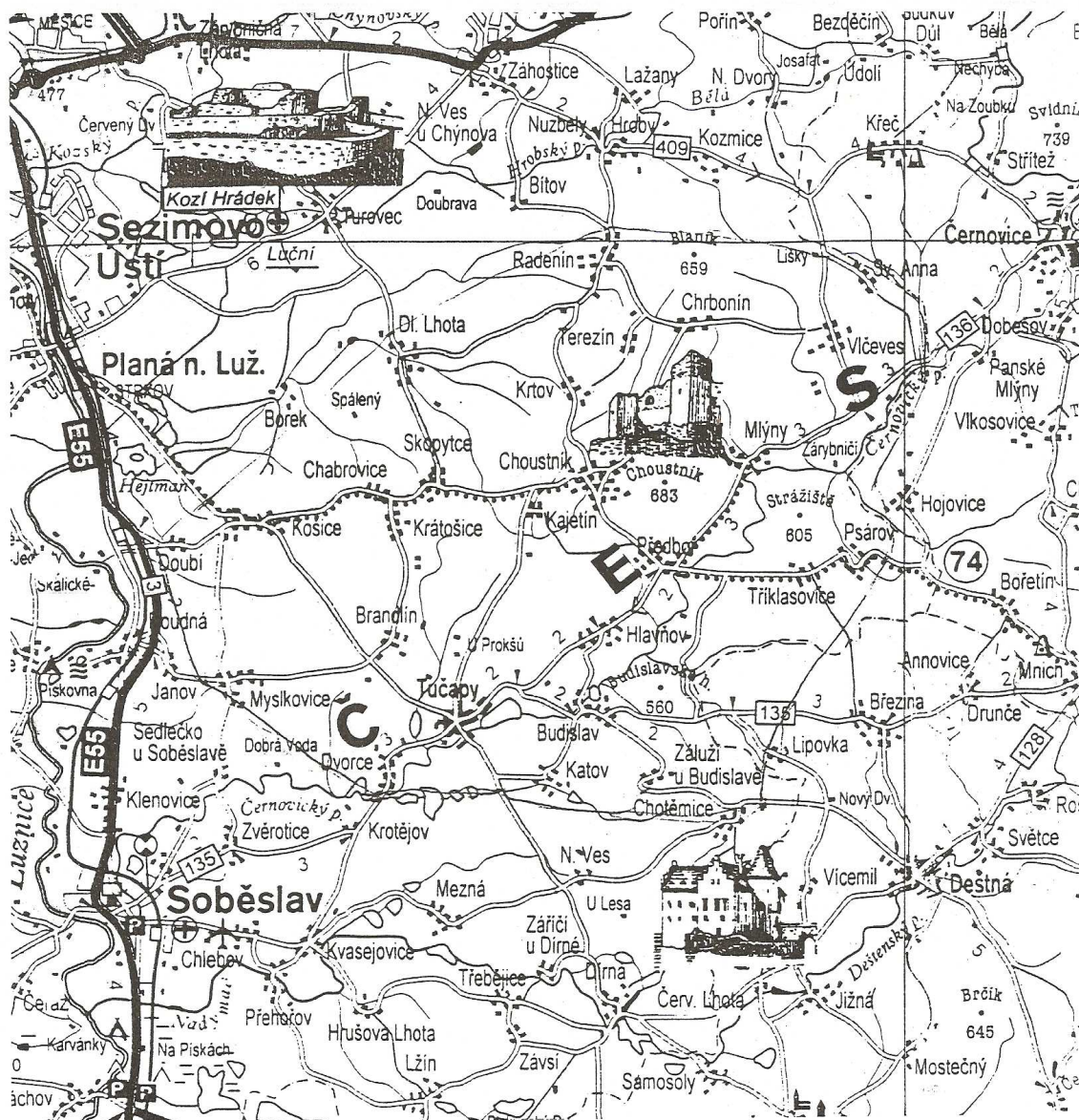
Graf č. 9: Turisté podle četnosti návštěv Choustnicka

- Graf č. 10: Důvod návštěvy obce Choustník
- Graf č. 11: Způsob dopravy návštěvníků
- Graf č. 12: Návštěvníci podle toho, s kým přijeli
- Graf č. 13: Zdroje informací o Choustníku
- Graf č. 14: Délka pobytu návštěvníků na Choustnicku
- Graf č. 15: Možné budoucí návštěvy
- Graf č. 16: Návštěvníci podle toho, zda jsou v Choustníku ubytováni
- Graf č. 17: Typ ubytovacího zařízení
- Graf č. 18: Spokojenost návštěvníků s kvalitou ubytovacích služeb
- Graf č. 19: Kvalita stravování
- Graf č. 20: Kvalita kulturního vyžití
- Graf č. 21: Kvalita sportovního vyžití
- Graf č. 22: Kvalita ostatních služeb

Seznam obrázků

- Obrázek č. 1: Pozitivní vazby agroturistiky – <http://www.borec.kocanek.cz>
- Obrázek č. 2: Svaz venkovské turistiky – <http://www.svazvt.cz>
- Obrázek č. 3: EUROGITES – <http://www.prazdninynavenkove.cz>
- Obrázek č. 4: ECEAT CZ – <http://www.eceat.cz>
- Obrázek č. 5: Prázdniny na venkově – <http://www.prazdninynavenkove.cz>
- Obrázek č. 6: Mapa mikroregionu – <http://www.risy.cz>
- Obrázek č. 7: Dřívátka horská – <http://www.radenin.taborsko.cz>
- Obrázek č. 8: Křemenný val u Mlýnů – <http://www.obecmlyny.cz>
- Obrázek č. 9: Hrad Choustník – <http://www.jiznicechy.org>
- Obrázek č. 10: Rozhledna v Krátošicích – <http://www.rozhlednyunas.cz>
- Obrázek č. 11: Obec Dírná – <http://www.obecdirna.cz>
- Obrázek č. 12: Kostel sv. Vavřince – archiv autora
- Obrázek č. 13: Boží muka u Dírné – <http://www.obecdirna.cz>
- Obrázek č. 14: Hrad Choustník – <http://www.hrady.cz>
- Obrázek č. 15: Obec Choustník – <http://www.choustnik.obec.urad.net>
- Obrázek č. 16: Obec Choustník – <http://www.choustnik.obec.urad.net>
- Obrázek č. 17: Obec Tučapy – <http://www.tucapy.cz>

- Obrázek č. 18: Židovský hřbitov v Myslkovicích – <http://www.obecmyslkovice.cz>
- Obrázek č. 19: Penzion Wratislav – <http://www.penzion-wratislav.cz>
- Obrázek č. 20: Vybavení pokoje penzionu Wratislav – <http://www.penzion-wratislav.cz>
- Obrázek č. 21: Vybavení pokoje penzionu Wratislav – <http://www.penzion-wratislav.cz>
- Obrázek č. 22: Penzion Zámecký Mlýn – archiv autora
- Obrázek č. 23: Životní cyklus destinace – <http://www.ucr.uhk.cz>
- Obrázek č. 24: Interiér Středověké krčmy – <http://www.krcmadetenice.cz>
- Obrázek č. 25: Interiér Středověké krčmy – <http://www.krcmadetenice.cz>
- Obrázek č. 26: Interiér Středověké krčmy – <http://www.krcmadetenice.cz>
- Obrázek č. 27: Skály Choustník – <http://www.horydoly.cz>
- Obrázek č. 28: Skály Choustník – <http://www.horydoly.cz>

ZÁJMOMÉ SDRUŽENÍ OBCÍ

"POD HOROU"

Příloha č. 2

D O T A Z N Í K

Vážená paní, vážený pane,
jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Katedry obchodu a cestovního ruchu. Dovoluji si Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, jehož výsledky budou sloužit jako podklad pro zpracování mé diplomové práce. Vámi uvedené údaje jsou anonymní.
Děkuji vám za Vaši laskavost a spolupráci!

1. Co se Vám vybaví, když se řekne Choustník?

- hrad skalní město a kamenné moře pěkná příroda
 Středověké slavnosti bramborové lupínky Chio Chips jiné.....

2. Kolikrát jste již Choustník navštívil?

- jsem zde poprvé byl(a) jsem zde již několikrát jezdím jsem často

3. Jaký je důvod Vaší návštěvy obce Choustník?

- rekreační dovolená poznávací dovolená sportovní dovolená
 návštěva známých a příbuzných jiný důvod

4. Jak jste do Choustníka přijel(a)?

- osobním automobilem autobusem na kole jinak
- na motocyklu

5. S kým cestujete?

- sám/sama s rodinou s partnerkou/partnerem
 s přáteli, známými zájezd jinak

6. Odkud jste se o Choustníku dozvěděl(a)?

- internetové zdroje tisk, rádio propagační materiály od známých
 jinak

7. Jak dlouho se v Choustníku či okolí zdržíte?

- 1 den (bez přenocování) 2 – 3 dny 3 – 5 dní 6 dní a více

8. Plánujete Choustník a okolí ještě někdy navštívit?

- určitě ano spíše ano nevím spíše ne určitě ne

9. Jste v Choustníku nebo v jejím okolí ubytován(a)?

- ano ne

V případě, že NE, pokračujte prosím otázkou č. 12

V případě, že ANO:

10. Uved'te typ ubytovacího zařízení:

ubytovna penzion chata u známých letní tábor jiné

11. Byl(a) jste spokojen(a) s kvalitou nabízených služeb?

určitě ano spíše ano nevím spíše ne určitě ne

12. Jak byste zhodnotil(a) kvalitu následujících služeb v Choustníku a jejím okolí?
(označte křížkem)

Služba	nevyužil jsem	výborné	dobré	uspokojující	špatné	v případě, že ŠPATNÉ, proč?
Stravování						
Kulturní vyžití						
Sportovní vyžití						
Jiné služby						

STATISTICKÉ ÚDAJE

Pohlaví žena muž

Věk do 15 let 16 – 25 let 26 – 45 let
 46 – 60 let 61 – 70 let 71 a více

Vzdělání základní, vyučen střední vysokoškolské

Zaměstnání zaměstnanec podnikatel student
 důchodce nezaměstnaný v domácnosti

Místo trvalého bydliště – kraj

Datum:

Děkuji Vám za vyplnění tohoto dotazníku a za Vaši pomoc! Přeji Vám hezký zbytek dne!

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 3

Ministerstvo kultury ČR založilo pro rok 2008 nový dotační program „**Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností**“. Finanční podpora z tohoto programu je určena na obnovu památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny a které nejsou prohlášeny za národní kulturní památky. Podpora z nového programu má dosáhnout zejména tam, kde to dosud stejně účelným a efektivním způsobem neumožňovaly jiné programy Ministerstva kultury ČR. Hlavní cílovou skupinou podpory jsou zejména drobnější kulturní památky nalézající se ve venkovském prostoru.

Nový program je zaveden v souladu s ustanovením § 16 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, tj. má umožnit Ministerstvu kultury ČR alokovat příspěvek ze státního rozpočtu na zachování a obnovu kulturní památky prostřednictvím obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Ministerstvo kultury ČR pověřilo administrací programu pro správní území ORP Tábor odbor územního rozvoje Městského úřadu Tábor.

Program se realizuje ve dvou základních kolech (uzávěrka příjmu žádostí prvního kola 31. 3. 2008 a druhého kola 30. 5. 2008) a jednom doplňkovém kole (uzávěrka příjmu žádostí 30. 9. 2008).

Finanční alokace pro správní území ORP Tábor na rok 2008 činí 2 140 000,- Kč.

Adresa pro doručení žádostí:

Městský úřad Tábor
odbor územního rozvoje
Žižkovo nám. 2
390 15 Tábor

Kontaktní osoba:

Marie Vlčková
Tel.: 381 486 204
Email: marie.vlckova@mu.tabor.cz

Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury ČR stanovených pro program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností jsou spolu s formulářem žádosti o poskytnutí příspěvku a seznamem povinných příloh ke stažení na webových stránkách Ministerstva kultury ČR – www.mkcr.cz . Podrobné informace naleznete také na webových stránkách www.tabor.cz .

Příloha č. 4

Turistický produkt „Romantická zákoutí Choustnicka – pěší turistika pro každého“

Produkt „Romantická zákoutí Choustnicka – pěší turistika pro každého“ je určen všem typům návštěvníků, zejména milovníkům přírody. Hlavním cílem výletu je zřícenina hradu Choustník.

Popis trasy:

Choustník – Chrbonín (4 km) – Vlčeves (6,5 km) – Mlýny (9,5 km) – Choustník, hrad (13,5 km) – Choustník (15,5 km)

Výlet začneme v obci Choustník, zmiňované jako Choustnice v r. 1282. V centru obce stojí původně raně barokní zámek ze 17. stol., rozšířený za hraběte Evžena Vratislava Netolického do dnešní podoby. Dnes je majetkem potomků Rohanů a veřejnosti není přístupný. Erbem pánů z Choustníka je zlatý žebřík v modrém poli, který patří k nejstarším znakům v Evropě.

Z Choustníka vyjdeme po zelené a žluté značce kolem budovy pošty a stoupáme po silnici. Vpravo odbočuje zelená značka na hrad, my však sledujeme žlutou značku na křižovatku, zde odbočíme vlevo a po chvíli vyjdeme z lesa. Vlevo i vpravo od silnice se otvírá hezké panorama členité krajiny.

Přicházíme do Chrbonína, kde je v hostinci nebo v místním občerstvení možnost malého odpočinku. Na křižovatce se dáme vpravo a pokračujeme na okraj vsi. Zde se značka točí spolu s hlavní silnicí vlevo, my však budeme pokračovat beze značky po zpevněné komunikaci. Dojdeme k romanticky položenému přírodnímu „koupališti“ na kraji lesa. Hlavní cesta udělá v lese menší „esíčko“ než klesne k Vlčevskému potoku. Mírně vystoupáme a mezi domky pokračujeme k autobusové zastávce ve Vlčevsi. Po silnici zatočíme vpravo, po několika krocích hlavní silnici opustíme na vedlejší komunikaci. Ta nás vede ven ze vsi a dál k rybníku u Vlčevského potoka, k osadě Pazderna. Mírně stoupáme jehličnatým lesem, z jeho okraje se díváme na zalesněné Strážiště a ves Mlýny. Sem také cestou mezi poli sejdem.

Mlýny bývaly ve středověku tržním městečkem. Jeho dominantou je původně gotický kostel sv. Kateřiny již ze začátku 14. stol. U silnice k Černovicům jsou zbytky křemenného

valu. Ten byl původně 3 km dlouhý a až 10 m vysoký, byl však značně poškozen těžbou kamene. I zde je možnost občerstvení v hostinci Ve Struhách.

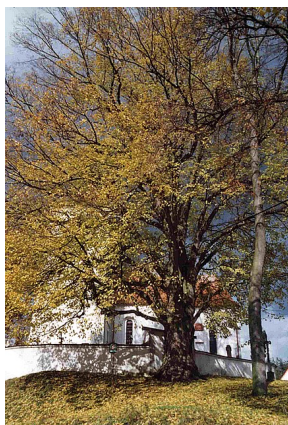
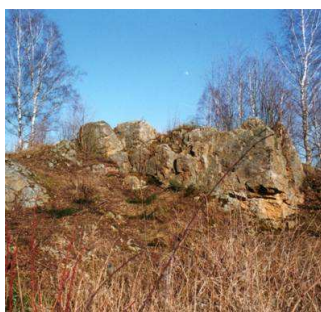
Na kraji vsi se dotkneme silnice, zkrátíme si zatačku vozovky cestou. Vrátime se na silnici a na rozcestí se dáme vpravo vzhůru kolem kostela ven ze vsi. Stoupáme po silnici k okraji lesa, pak zatočíme vlevo do nižšího porostu, překonáme mělkou roklinku a po široké cestě se dáme vpravo, po pár krocích vlevo na pevnější komunikaci a opět vpravo širokou cestou vysokým lesem. Dorazíme na mýtinu a rozcestí, odtud pokračujeme vlevo do strmějšího kopce.

Procházíme kolem skal, které jsou od r. 1949 chráněny jako přírodní rezervace (9,9ha). Mezi žulovými skalami a v rozsáhlém kamenném moři roste mj. dřívátka horská a lýkovec jedovatý, drží se tu i smíšený pralesovitý porost. Na dohled už máme zříceninu hradu Choustníka – scházíme od skal trochu z kopce až na širší cestu a po ní vykročíme k hradní bráně.

Hrad Choustník postavil někdy v letech 1262-82 Beneš, syn Hroznaty z Poděbrad na stejnojmenném kopci. Od jeho potomků získali hrad v r. 1322 Rožmberkové. Již tehdy bylo jádro rozděleno na dvě části. Ještě za Viléma z Rožmberka byl hrad v r. 1563 opraven a Petr Vok objekt v r. 1597 prodal. Již v r. 1614 se Choustník uvádí jako pustý.

Jádro je na srázné skále, má dvě čtyřhranné věže. Zachovalejší, 18 m vysoká, je upravena na rozhlednu. Hrad je přístupný v sezóně od dubna do října, v létě se zde konají Středověké slavnosti (soutěže ve střelbě z kuší, v šermu, je zde tržiště, večer country zábava).

Na hradním nádvoří můžeme posedět na lavičkách a občerstvit se. Pak se vracíme na cestu a poměrně strmě klesáme na pevnější komunikaci, která nás přivede zpátky až do středu obce.

Příloha č. 5